

POLITIKOS PAMOKA

SIMO KUDIRKOS TRAGEDIJOS ŠVIESOJ

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Simo Kudirkos kartus patyrimas Amerikos vandenys nebuvo visai bergždžias. Jis sukrėtė Amerikos visuomenę ir, jei vienas iš pasiekiamų išeivijos politinių tikslų yra priminimas padarytos Lietuvos ir lietuviams skriaudos, Simas Kudirka vienas padarė šioje srityje beveik daugiau negu mes visi kartu. Juk mes visą laiką skundžiamės, kad prieš mūsų bylą yra sudarytas 'tylos sąmokslas' -- didieji laikraščiai nieko nerašą apie 'rezolucijas' ir nededa mūsų veikėjų fotografijų su prezidentu! Simo Kudirkos atveju ne tik Chicago Tribune paskelbė du vedamuosius, bet ir New York Times savo editoriale, lapkričio 30 dieną, samprotavo visai taip kaip mes.

"The real explanation -- rašė N.Y. Times -- is surely craven stupidity in high places, possibly accompanied by lethargy". Laikraštis reikalavo atsakingų už incidentą tardymo ir net skubios kongreso investigacijos, kuri užkirstų kelią tokių įvykių pasikartojimui.

Idomu, kad skaitant kai kurių amerikiečių to įvykio komentarus sunku nusikratyti įspūdžio, kad bent dalis jų šią progą panaudojo, kad ir netiesiogiai, visos administracijos kritikai. Visų pirma Coast Guard yra daugiau ar mažiau policijos institucija, o policijos laikraščių rašytojų dauguma aiškiai nemėgsta. Antra, Simo Kudirkos atsitikimas leido padaryti tam tikrų palyginimų su Vietnamu, kurio gynimas tuose pačiuose sluoksniuose nėra populiarius. Taip pvz. Chicago Sun Times gruodžio 2 d. paskelbė savo pagarsėjusio kartunisto Mauldin piešinį, kuria me atvaizduotas Simas Kudirka surakintas sė-

dīs "Sovietskaja Litva" laivo užpakalyje, o jo sargybinis ranką pakėlęs į aukštai skrendančius amerikiečių helikopterus sako: "Forget it, Tovarich. Americans only stage dramatic rescue attempts in North Vietnam".

Tame pačiame numery buvo ir vedamasis apie S. Kudirką "Broken promise" ir poralietuviškų laiškų. Viename iš jų Anthony J. Rudis ragina:

"Americans, if you do not protest this action, and Nixon's policy of appeasement to the Soviets..." Suprask, kad incidentai yra Nixono politikos išdava, nors visiems žinoma, kad visą Lietuvą, jei kas išdavė, tai ne respublikonas Nixonas, bet demokratas F. D. Rooseveltas. Ir iš viso nuo Roosevelto laikų visos Washingtono administracijos siekė galimai geresnių santykių su sovieais ir varė daugiau ar mažiau 'appeasement' politiką. Kažin ar kas nors galėtų būti išrinktas JAV prezidentu, jei skelbtųsi nenoris gerų santykių su sovietais.

Žodžiu, Simo Kudirkos byla susirado 'kompanjonų' iš kitų operų, bet jei tai padeda ją išgarsinti, acilų ir už tai. Aplamai paėmus S. Kudirkos tragedija patvirtino iš seniau žinomą faktą, kad Amerikos spaudoje (taip pat ir televizijoje) atskiros žmogaus tragediją daro didesnio išpūdzio negu visos tautos. Laimingesnė Armonienės istorija supažindino daugiau žmonių ir su Lietuvos situacija negu visi memorandumai kartu. Tai pamoka mūsų veiklai.

Užsiminus veiklą reikėtų dar truputį sustoti prie CBC radijo tinklo Chicagos stoties politinio komentatoriaus John Madigan. Paminėjęs Ku-

"Forget it, Tovarich. Americans only stage dramatic rescue attempts in North Vietnam"

New York Times įsidėjo gruodžio 6 d. šią nuotrauką iš lietuvių demonstracijos Times Square.

Kaip Lietuvoje sužinojo apie Simo Kudirkos tragediją?

AMERIKOS BALSO PRANEŠIMAS I LIETUVA

• Amerikos Balsas pranešė, kad gegužės 6 d. į Lietuvą pervadė tokio turinio išsamų pranešimą apie incidentą su lietuviais jūrininkais Amerikos vandenynuose.

Prie Massachusetts krantų iš Atlanto vandenyno išsineria dvi didesnės salos. Viena jų yra Nantucket, iš kur seniau išplaukdavo laivai gaudyti banginių, o kita Martha's Vineyard, arba lietuviškai Mortos Vynuogynas.

Tad netoli šios gra-
žios salos krantų, prie
iškyšulio nukrypęs į
JAV pusę, lapkričio 23
d. susitiko du laivai: ru-
sų traleris "Sovietskaja
Litva" ir amerikiečių pa-
krančių apsaugos laivas
"Vigilant", pasitarti dėl
žvejojimo Atlanto pa-
kraščiuose. Amerikie-
čių katerio igulą sudarė
56 vyrai. Be to, jų tarpe
buvo keletas civilių, tarp

dirkos ir keturių vokiečių, neseniai iššokusių iš Rytų Vokietijos laivo, plaukusio į Kubą, atsitikimus, Madiganas pradėjo filosofuoti ar, girdi, tikrai herojiška bėgti ir ištumti likusią šeimą į pavojų. Gal geriau, esą, būtų pasilikti ir dirbti savo krašto politinės sistemos pagerinimui. Su šitu patarimu vargiai galima visai sutikti. Tiesa, kai kurie rusai, kaip Solženicinas, gali ilgai nieui daugiau paveikti savo krašto nuotaikas nemigruodami, bet pasilikdami, tačiau sunku įsivaizduoti kaip prie komunistinės sistemos sužmoninimo galėtų prisidėti laivo radistas. Savo likimu atkreipdamas pasaulio dėmesį jis padarė daug daugiau negu galima buvo tikėtis.

jū žvejybos firmos vado-
vas latvis Robert Brie-
ze. Ir štai popietėje iš
"Sovietskaja Litva" lai-
vo į amerikiečių laivą
išsoko jūrininkas, kuris
angliškai pasiprašė poli-
tinės globos. Paaikšėjo,
kad jis buvo radistas Si-
masas Kudirka. Kaip buvo
tada pranešta, jis ameri-
kiečiams įteikė savo do-
kumentus, tačiau buvo
skelbiamas tik jo vardas
Simas.

Laivo "Vigilant" kapitonas Ralph W. Eustis susisieko su savotiesioginiu viršininku adm. William B. Ellis Bostone. Iš admirolo buvo gautas įsakymas jūrininką rusų reikalavimu grąžinti į rusų laivą. Simas maldavo, kad jo negrąžintų. Tačiau iš "Sovietskaja Litva" laivo į amerikiečių laivą buvo išleisti keturi rusai, kurie sučiupo Simą, bet jam pavyko ištrukti iš jų ir pasislėpti laive. Kurį laiką buvo manyta, kad Simas dingo. Po ilgesnio ieškojimo rusai jį aptiko. Kaip amerikiečių spauda vėliau aprašė, rusai jį sumušė kruvinai iki sąmonės neteikimo, surišo ir nusitempė į savo laivą. Tolimesnį Simo likimą paslėpė geležinė uždanga.

Ir patsai incidentas
pradžioj buvo nežinioje.
Bet pamažu pasaulį pra-
dėjo pasiekti žinios kas
tą dieną įvyko prie gra-
žiosios Mortos Vynuogy-
no salos.

Pirmas plačiausiai papasakojo latvis Robert Brieze. Netrukus žinios apie Simo tragišką dalį pasiekė visą Ameriką. Bostone įvyko demonstracija prie Krantų Apsaugos būstinės ir pateko į Bostono spaudą. Praeitą savaitę antroje pusėje Clevelande suvažiavę studentai suren-

gē protesto demonstra-
cijā ir tai pirmame pus-
lapyje išidējo to miesto
dienraštis Cleveland
Press. Demonstrācijas

LIETUVIŲ STUDENTŲ VADOVYBĖ BALTUOSE RŪMUOSE

Laisvės siekusių jūrininko Simo Kudirkos išdavimas ypatingai sujaukino lietuvių išeivijos jaunąją kartą. Šiaurės Amerikos Lietuvių Studentų Sąjunga lapkričio 27 Clevelande surengto se protestų demonstracijose pareikalavo, kad JAV vyriausybė ir kongresas prastų nuodugnius tardymus, nubaustų tuos, kurie išdavė rusams jūrininką Simą ir garantuotų politiniams pabėgėliams laisvės teises.

Padėčiai išsiaiškinti ir akcijai sustiprinti L. S.S. vadovybė ir specialiai sudaryto politinės akcijos komiteto nariai, pasitarę su JAV senatoriaus specialiu asistentu Raimundu Kudukiu, gavo jo pilną pritarimą ir paramą suorganizuoti vizitą Baltuosiuose Rūmuose. R. Kudukis, susisiekęs su senatorium ir Respublikonų partijos vadovybe, pasiūlymą išsirūpino gruodžio 4 dienas. Gruodžio 2 dienos naktį buvo sudaryta studentų delegacijos sąstatas ir pravesta telefoninė konferencija.

Gruodžio 3 buvo gautas sostinės saugumo organų leidimas. Penktadienį, gruodžio 4, 3 val. p.p. į Baltuosius Rūmus atvyko šios sudėties delegacija: Š.A. Lietuvių Studentų Sąjungos pirmininkas Antanas Kalvaitis, valdybos narys Vytenis

persimetė ir į kitus didmiesčius: Čikagą, New Yorką ir kt. Daugelis organizacijų Chicagoje ir kitur pasiuntė telegramas prezidentui Nixoniui, o Lietuvos atstovas Washingtonė J. Kajecas padarė žygi Valtybės Departamente. Amerikos lietuvių organizacijų vadovybės paskelbė gruodžio 6 tautos gedulo diena.

(Nukelta i 2 psl.)

Gatautis, Algis Rukšėnas, Paulius Alsėnas (visi iš Clevelando), Pasaulio Lietuvių Jaunimo Ilgo Kongreso Komiteto pirmininkas Romas Sakadolskis iš Čikagos, studentų politinės akcijos nariai -- Algis Antanavičius ir Ramūnas Kondrotas iš Bostono ir Paulius Žygas iš New Yorko.

Juos priēmē preziden-
to Nixono valstybės sau-
gumo reikalams patarė-
jai -- William Hyland,
Arthur Downey ir Hel-
mut Sonnenfeldt.

Pirmiausia buvo paliestas lietuvių jūrininko Simo Kudirkos klausimas, jo pabėgimo iš davimo aplinkybės. Naujų žinių nebuvo patirta dėl suprantamų priežasčių. Kol vyksta įvykio tyrinėjimas ir įvairių pareigūnų tardymai, tam tikri faktai bei informacijos negali būti skelbiami.

Vėliau buvo kalbėta apie Pabaltijo valstybių klausimą, diplomatijos padėti, buvo paliesti Voice of America ir Radio Free Europe reikalai.

"Pasimatymas įvyko Baltuosiuos Rūmuose prezidento vyriausiojo patarėjo saugumo ir užsienio politikos patalpai. Dr. Henry Kissinger kabinete. Kalbėjome ilgokai, virš valandos, la-

(Nukelta į 2 psl.)

Kaip Lietuvoje sužinojo apie Simo Kudirkos tragediją?

(Atkelta iš 1 psl.)

Dėl viso to kas įvyko lapkričio 23 d. Amerikos laive, per visą kraštą nuėjo didžiulė pasipiktinimo banga, kongrese, spaudoje, per radiją ir televiziją. Senato pakomisės pabėgėlių reikalams pirmininkas sen. Edward Kennedy kreipėsi laišku į valstybės sekretorių Rogers, prašydamas, kaip galima greičiau tyrimo medžiagą pristatyti senato pakomisiškai. Ketvirtadienį ši incidentą pradėjo tyrinėti atstovų rūmų pakomisija. Į valstybės sekretorių kreipėsi JT įgaliotinis pabėgėlių reika-

lams pakistaniecis princas Khan.

Apie šios savaitės vidurį Simo Kudirkos tragedija užėmė vyraujančią vietą šios šalies žmonių. Televizijos stotys davė specialias programas, o kai kurios radijo stotys savo pranešimus kartojo valanda po valandos. Krašte pasipiktinimas ir nusistebėjimas nesiliovė didėjęs. Laikraščiai dėjo netik vedamuosius ir savo komentatorių straipsnius, bet ir skaitytojų laiškus.

Chicagoje penktadienį ir vakar įvyko naujos protesto demonstracijos, apie kurių tikslus Amerikos Balso korespondentui demonstruojančio jaunimo atstovai Bronė Povilčiūtė ir Rimas Šarka taip pasisakė: "Mes demonstruojame dėl to, kad mūsų vienas tautietis, lietuvis jūrininkas, kuris buvo ant rusų laivo, pasiprašė politinio pabėgėlio teisių. Amerikos laivas jam tų teisių nesuteikė. Demonstruojame ne tik Chicagoje, bet visuose Amerikos miestuose kur lietuviškai gyvena. Įvyko demonstracijos Bostone, New Yorke, Clevelande ir kitur. Vakare čia buvo susirinkę virš 3000 žmonių. Demonstracijoje dalyvauja ne vien tik lietuviai, bet ir iš kitų pavergtų tautų: ukrainiečiai, latviai, lenkai, estai ir amerikiečiai, prašant, kad kitą kartą, jeigu kas nors mėgintų pabėgti iš rusų okupuoto krašto, nesvarbu kokios tautybės, kad Amerikoje jis gautų politinės prieglaudos teises".

Praeitą sekmadienį įtakingas dienraštis New York Times pirmame puslapyje išdėdė savo korespondento aprašymą apie incidentą. Skaitytojams buvo aišku, kad prie Mortos Vynuogyno krantų lapkričio 23 įvyko didžiulė tragedija, palietusi viso krašto garbę. Rytoriaus dieną N.Y. Times išdėdė vedamąjį straipsnį, o trečiadienį antrą. Pirmame straipsnyje laikraštis pareiškė, kad žala jau padaryta. Dabar nebeįmanoma išgelbėti lietuvių, kuris tikėjo, kad jisai bus saugus vos tik užšoks ant Amerikos laivo. Dabar būtina užsitikrinti, kad nepasikartotų tokia neįtikėtina įvykių raida,

Antrame straipsnyje N. Y. Times atkreipia dėmesį į rusų šnekas, kad esą Simas buvo pasisavinęs iš laivo pinigų. Laikraštis pareiškė, kad jokių pinigų tasai jūreivis neturėjo ir kad rusų priekaištai nedavė teisės atmesti lietuvių prašymą gauti globą.

Bostono dienraštis Christian Science Monitor taip komentavo: galbūt ar bereikia minėti kas čia paliesta — paprastas padarumas. Amerikos taip dažnai skelbiamas rūpinimasis asmenais laisve, blogai paveiks milijonams žmonių visame žemės rutulyje ir ta gėdapatys amerikiečiai turi pajusti.

Philadelphia Inquirer pareiškė, kad tai pažeminęs incidentas, o Chicago Tribune priminė, kad tokia politika yra ryškus kontrastas Turkijos politikai ir dviejų lietuvių, kurie pagrobė sovietų lėktuvą ir besigrumdami nušovė lėktuvo palydovą. Tiems žmonėms, kaltiems dėl lėktuvo pagrobimo ir nušovimo, buvo suteikta politinė globa tuo pagrindu, kad jie buvo politiniai kaliniai, o ne kriminaliniais pabėgėliai.

Vedamuosius ir komentarus apie incidentą su lietuvių jūrininku išdėdė įtakingiausi amerikiečių laikraščiai Chicago Tribune, Washington Post ir Star, New York Daily News ir kiti, kurie yra plačiai skaitomi šiame krašte.

Ketvirtadienį mūsų korespondentas iš Baltųjų Rūmų pranešė, kad prezidentas Nixonas susipažino su atitinkamų įstaigų paruoštais pranešimais apie įvykį su Simu Kudirka. Prezidentas Nixonas pavadino didžiai sukrečiančiu incidentu ir pavedė Valstybės Departamentui prarasti papildomą tyrinėjimą. Savo ruožtu Amerikos pakrantių sargybos vadovybė pati pravedė tyrinėjimą, kuriuo norima nustatyti ar esamą pagrindą buvo prieš kai kuriuos karininkus. Tuo tarpu trys karininkai, admirolas, kapitonas ir kuterio viršininkas laikinai atleisti iš pareigų laukiant galutinio įvykio ištyrimo.

Prezidentas Nixonas taip pat pavedė patvarkyti dabar veikiančius nuostatus pabėgėlių reikalui ir paskelbė laikinąsias gaires visoms valdinėms įstaigoms, kurių pareiga liečia pabėgėlių reikalus. Dar jis pabrėžė seną Amerikos tradiciją suteikti globą jos prašantiems svetimšaliams. Prezidento instrukcija nurodo: nuo šiol bet koks atvejis, liečiantis pabėgėlius, turi būti skubiai pranešamas Valstybės Departamentui ir kitoms įstaigoms, kurioms tie reikalai rūpi, neaplenkiant ir Baltųjų Rūmų.

Ryšium su Maskvos ambasados paskelbtu priekaištu, kad JAV darosi sau propagandą iš šio įvyko, prezidento spaudos sekretorius Ziegler pareiškė, manding yra gerai žinoma, jog spauda ir oficialūs pranešimai nurodo, kad jūreivis ieškojo globos Ameri-

THE PLAIN DEALER, SUNDAY, DECEMBER 6, 1970

FROM THE RIGHT

A Most Amazing Explanation

By William F. Buckley Jr.

NEW YORK — What happened, off the coast of Martha's Vineyard two weeks ago, was a kind of official re-enactment of the Kitty Genovese case. It is as bad as if Kitty's cries, uttered within earshot of 40 or 50 apartment house dwellers not one of whom bothered to call the police, let alone go to help her resist the assailant who slowly, deliberately, stabbed her to death — as bad as if her cries had been uttered within earshot of as many policemen, who neglected to go to her help.

In the waters off Martha's Vineyard, the commander of the Coast Guard cutter wasn't paralyzed for a minute or two, as any young man might be by the landing on one's own ship of a Soviet juggernaut.

The commanding officer sat there for three hours during which agents of the Soviet Union replayed in miniature the famous Operation Keelhaul under which in the months immediately after the surrender of Nazi Germany, the Soviet Army applied itself to shipping back to Russia the hundreds of thousands of refugees who had fled during the war, so that Stalin could give himself the pleasure of torturing and killing them.

THE EXPLANATIONS continue to come in, and at this writing each one of them makes the Coast Guard look worse. Admiral Bender may be covering for somebody, which is to say one hopes that, driven to search for an explanation of the Coast Guard's behavior, the admiral simply had to make up a story and, lacking the talents of, say, Rube Goldberg, failed to come up with anything better than he did.

For instance? Well, says the admiral, you see, the Russians insisted that the defector, Simas, had stolen \$2,000 from the ship's cash fund. No doubt they did say that. The question is why the Coast Guard believed it. Would the Coast Guard have believed the Russians if they had said that it had just then been established that Simas

was the guy who killed Kirov? What proof did the Coast Guard demand to see, before believing that poor Simas was a common thief, rather than someone who sought political asylum?

And then the admiral went on to say something so mystifying as to attain absolute inscrutability. You see, he said, Simas greatly prejudiced his case because instead of leaping from the Soviet cutter into the water (as Simas had whispered he was going to do), whence the U.S. Coast Guard would have plucked him out, Simas leaped from the Soviet boat directly to the American boat, missing the water altogether.

GET IT? I reasoned that there must be some meaning to this, that perhaps the Geneva Convention has a clause in it assigning to water some sacramental property with transubstantiates a common refugee into a legitimate claimant to political asylum. So I called on the greatest lawyer in the world and asked him, and he simply shook his head in dumb amazement.

The only relevance I can think of to the Water Version is that maybe the admiral figured that the reason Simas didn't throw himself into the water is that he didn't want to wet those \$2,000 he had stolen from the ship's strong box: and therefore, he must have been a common criminal after all.

There has been no explanation, in any report I have seen, of the Coast Guard's behavior in simply sitting still while Simas was twice beaten bloody, and finally unconscious. Indeed there is only one reassuring note: and that is the universal outrage of the American people and the press, which brought the story out and into the open. And reassuring that the United States Information Agency, through the Voice of America, has advised the world that America is in mourning over this catastrophic error.

One doesn't yet know who was responsible, but here's hoping that after he is identified and faces the consequences, he will be moved to jump into the water, hail the nearest Russian fishing boat, and ask for asylum.

© 1970, Washington Star Syndicate

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIORA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAMS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREIKŠKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

KERŠTO ŠAUKIANTI BARBARYBĖ

Visi Amerikos lietuviai, kaip ir visa amerikiečių visuomenė, praeitą savaitę spaudoj ir televizijoje turėjo galimybę patirti visas smulkmenas apie Amerikos pakrančių apsaugos laivo Vigilant barbarybes su bandžiusiu paprašyti politinės egzilės teisių lietuviu jūrininku Simu Kudirka.

Kaip žinome, prezidentas Nixonas dėl šio įvykio įsakė prarasti investiciją ir, kol tai bus atlikta, trys svarbiausi kiltininkai: admiralas William B. Ellis, kapitonas Fletcher W. Brown ir kuterio Vigilant skiperis Ralph W. Eustis, sušpenduoti nuo pareigų. Bet jų barbariškas ir elementarinius humaniško principus paneikinantys elgesys pasiliks įrašytas istorijon. To niekas nepajėgs ištrinti.

Šiuo atveju nelaimingas lietuvis Simas Kudirka savo kančia, o gal ir mirtimi, išprovokavo milžinišką garsą savo nelaimingos tėvynės likimui, įrodydamas, kad laisvė už geležinės uždangos yra tik mitas.

Nenutilo dar Brazilų skridžio garsai, nelaimingojo Simo Kudirkos istorija vėl pravėrė pasauliui mažą langelį iš to didžiulio naikina mojo lagerio, iš Sovietijos. O amerikiečių pajūrio sargybos barbarybė supurtė ne vieną asmenį pasaulyje.

Tyrinėjimui eiga duota, Simo Kudirkos iš sovietų laivo nesusigražinimas, bet turime reikalauti, kad tie, kurie išmainė jį į žuvį, būtų tinkamai nubausti už savo kompeticijos peržengimą ir tokio barbariško veiksmo papildymą. Simas atsiklaupęs ant kelių maldavo amerikiečių kariškių jo neišduoti. Bet Vigilant igula stebėjo šį įvykį smalsuolių akimis, absoliučiai vengdama, amerikiečių principu būti "involved" į įvykį.

Amerika skuba laisvinti savo belaisvius iš Hanojaus pragaro, daro pavojingiausius skridimus į Vietkongo gilumą. Atrodytų, kad amerikiečiams nereikėtų aiškinti kas yra humanizmas. Bet praktiškai susidūrę su lietuviu Simo Kudirkos atveju, jie išdavė viską, kas sudaro žmogaus vertę. Jie ramiai stebėjo, kaip jų akyse čekistai mušė beginklį pabėgėlį. Jie net parūpino virves (Made in USA) Simui surišti, kaip kokiam pa-

gautam miško gyvūnui.

Šiandien svarbiausias dalykas yra išaiškinti kas buvo tie Amerikos prestižo niekintojai, kas buvo tie čekistų ir sovietinių budelių talkininkai, kas buvo tas paslaptin-gasis asmuo, kuris papildė valstybės išdavimą, nes turimomis žiniomis Simas Kudirka į amerikiečių rankas buvo įteikęs labai slaptus dokumentus apie Sovietų laivyno veiklą Atlante. Kur tie dokumentai?

Visiems tiems asmenims negali būti jokiopasigailėjimo. Veidmainiškumo kaukės turi būti jiems nuplėštos ir už savo nusikaltimą prideramai nubausti.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

NELAIMĖ SUJUNGIA ŽMONES

EMILIJA ČEKIENĖ

Simo Kudirkos tragedija suvienijo ne tik visus lietuvius, bet ir visą Ameriką, kurioje labiau nei mūsų mažoje bendruomenėje nuolat vyksta ginčai, nesusipratimai politiniais, ekonominiais ir kitais krašto klausimais. Skirtingų nuomonių spauda nuolat juodina savo oponentus, ieško juose neigiamų krislių, kritikuoja jų darbus, jų veiklą, dažnai klaidindami savo skaitytojus bei televizijos ir radijo klausytojus.

Bet apie nuo sovietinio laivo pabėgusio ir per klaidą gražinto į žiaurias bolševikų rankas Simo Kudirkos tragediją visa Amerikos spauda, televizijos ir radijo stotys parodė nepaprastai vieningą nuomonę lietuviams reikšdami užuojautą, o Amerikai gėdą.

Juk dar taip neseniai rašėme, kad didžiausias Amerikoje dienraštis New York Times visada būdavo abejingas Pabaltijo tautų įvykių aprašyme ir tik todėl mūsų jaunimas demonstravo, reikalaujamas objektyvumo. Leidėjai atkreipė dėmesį ir priėmė atstovus pasitarimui. Vis darsantūriai aprašinėjo Brazilų pabėgimą. Bet Simo tragediją tas pats New York Times plačiau už kitus aprašė pirmuose puslapiuose, vedamuose, per savo radiją kiekvienų žinių metu plačiau ar trumpiau pranešinėjo.

Visos New Yorko radijo ir televizijos stotys išskyrus prokomunisti-

nes, komentavo, pačios kvietė lietuvių atstovus tuo reikalu pasakyti ir savo bei visų kitų lietuvių nuomones. Stotis WOR, lapkričio 30 d. skyrė visą valandą pasikalbėjimui su generaliniu konsulu A. Simučiu ir R. Keziu, kurių atsakymai buvo aiškūs, griežtai ir gerai formuluoti, suprantami kiekvienam klausytojui.

Visi New Yorko informaciniai kanalai, nežiūrindami jų politinių įsitikinimų, šią tragišką žinią skelbė pirmiausia visų kitų žinių. Taip pat negailėdami vietos aprašė newyorkiečių lietuvių kartu su estais ir latviais protesto demonstraciją lapk. 28 d., pačioje New Yorko didmiesčio širdyje, kur buvo nešami įvairūs šūkiai plakatuose, vežamas kars-tas su užrašu: žmogaus teisės mirusios ir palaidotos. Ant vedamo šuns buvo plakatas: Šuo Amerikoje gyvena geriau, kaip Sovietų Rusijoje žmogus. Apie šimtą įvairių plakatų. Griežtai kalbėjo International Refugee Committee pirm. Ch. Steinberg, A. Mažeika, R. Kezys ir kiti pabaltiečiai. Visos New Yorko stotys filmavo ir vakare perdavė pasikalbėjimus su protesto vadovais ir visą demonstraciją, pažymėdami, kad tas pats vyksta Bostone, Clevelande, Chicagaj ir kitur. Net kelios radijo stotys citavo ir komentavo New York Times vedamojo žodžius:

The real explanation is surely craven stupidity in high places, possibly accompanied by lethargy. The damage is done; it now is impossible to save the Lithuanian who believed, with the weight of history and tradition on his side, that he would be safe once he had jumped to an American vessel. What is imperative now is to take action to insure against any repetition of this incredible train of events.

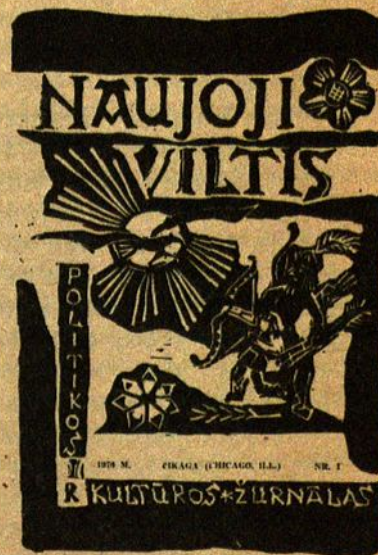
This nation has expended tens of thousands of lives and hundreds of billions of dollars to resist Communist tyranny. Defectors from totalitarian rule have been warmly welcomed from many parts of the world. Refugees have repeatedly undertaken hazardous flights to an assured safe haven in the United States.

The Administration should call all those responsible in this episode swiftly to account and a prompt investigation by the Congress might be valuable as a deterrent against any repetition -- ever -- of the affair of the Vigilant.

Taigi, Simo Kudirkos tragedija, kuris ant kelių atsiklaupęs prašė amerikiečių gelbėti, negrąžinti rusams, kaip sa-ko JAV laive buvęs liudininkas Mr. Brieze, sujungė ir mus lietuvius į vieningą nuomonę bent šiuo klausimu, ko deja, nebuvo Brazilų atveju. Sujungė senus ir jaunus par-

įvykių išsamų pranešimą.

Lietuvių jaunimas nėra abejingas savo ar savo tėvų gimtajam kraštui, savo broliams, gyvenantiems okupanto priespaudoj. Tačiau jaunimas nori dirbti ir matyti konkretų tikslą, to darbo kad ir menkiausias rezultatus. Senimas mėgstas kalbėti, grįžti į praeitį, idėjas kelti, svajoti, bet neįgyvendinti. Gal kas kitas atliks, aš nurodžiau planus, galvoja kalbėtojai ir išsiskirstę laukia kitos progos pasikalbėjimui. Tai labai išryškėjo ir paskutiniame Balso seime, bet nežiūrindami į tai, jame dalyvavo ir kantriai sėdėjo ir klausėsi po valandą paties labai visiems aiškaus klausimo gvildinimo ne vienas ir jaunosios kartos atstovas.

• Naujoji Viltis. Politikos ir kultūros žurnalas. Nr. 1. Leidžia LTS Korp! Neo-Lithuania ir Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga. Nr. kaina \$2.00

Šis bei tas

• V. Alantas Nauj. Viltys vėl mums priminė Vaižganto didžią meilę savo tautai -- net ją dedant ant svarstyklių greta "Pono Dievo". Kietos galvos katalikai tai gali atrodyti religine erezija, t.y. kad Tumas tuo būdu pažemino religiją, nes mūsų kiti kurie dvasininkai dar mėgsta tvirtinti, kad tikyba nieko bendro neturi su tautybe, kad ji yra daug aukštesnė vertybė, o tauta ir tėvynė -- tik laikiniai, žemiški, siauri dalykai.

• Iš tikrųjų atrodo, Vaižgantas jau nuomet (dar toli prieš Vatikano santarpybas) teisingai suprato, kad religija ir žmogaus meilė Dievui -- nėra koks abstraktus, visai nuo žemės dalykų atsijęs ir vien tolimame danguje sklindenas principas, bet jis apima žmogaus dvasinio turio visumą, atremtą į žemiškos buities tikrovę; todėl ir tėvynės meilė, doras patriotizmas gali žmogui reikšėti dieviškos šviesos spinduliu ir kilti skaidra įprasminči jo religinę veikmę kasdienybės žingsniuose. Pvz. jei žmogus myli savo šeimos narius ar tėvus labiau už visa kitą, jiems aukojasi -- tai nėra joks Pono Dievo išdavimas ar paniekimas, nustūmimas šalim, bet yra pati Dievo meilė, pasireiškianti konkrečiu būdu žemiškoje tikrovėje. Tad klaidinga yra manyti, kad tikyba ir tautybė visai atskiri, nieko bendro neturi, visai negretintini dalykai, lyg tai būtų kone priešingos, net viena kitą konkuruojančios vertybės.

• Kertvirtasis Dievo įsakas -- Gerbk tėvą ir motiną! -- reiškia ne vien siaurą savo gimdytojų pamėlinimą, medžiaginį jiems pasigerinimą (šventėms ragai iškepti, gimtadieniui kofinės nupirkti, automobilį pavėžinti, šabloniškai įprastą, komercišką sveikinimą pasiųsti ir tt.). Tas Dievo įsakymas suprantas daug rimčiau ir giliau, turiningiau, būtent: šventai ir visuotinai pagerbk visa, kas yra iš tavo tėvų ir protėvių! Vadinas, vartok tą pačią kalbą ir papročius, priimk ir įsigyvenk savo tautinį kultūros paveldėjimą, gelbk nuo pavojų ir skriaudų savo tėvų tėvynę, nuširdžiai kovok dėl gerovės ir žmoniškos buities savo tautiečiams, nes ir jie yra iš tavo tėvų bei protėvių šaknies, tavo šeiminiams džiaugsimui paskirta Dievo gimtinė. Rodos, panašiai suprantą tėvynės meilę ir pastarieji Vatikano nuostatai, atsisąsėję tautinių kalbų pagerbimą dieviškos aukos Mišiose. Ir tai nėra liturgijos revoliucija, bet -- tikresnis žingsnis link Dievo įsakymų vykdymo.

• Taip tad suprastina, kad blėstant mums patriotizmui, sykiu menkėja ir religinis gilumas, dvasiškai menkėja visas žmogaus asmenis turis. Pvz., jei tėvai jaunesi jaudina, kad jų vaikai pirmąjį ryšį su Dievu (I-ji komunija) užmezga nebe gimtąja kalba, tai aiškiai vyksta ir religijos išdavimas, nes ji tampa tikformali, paviršutini, nesiekianti įgimtos dvasios gelmių, neapimanti viso sudėtingo žmogaus vertybių turinio. Taip pat jei tėvai vaikams užkrauna svetimus vardus (pvz. Algio ir Danutės dukrė jau Michalina!) -- želdžiama ne vien tauta, bet ir tikyba, nes žalojamas žmogaus dvasinis darnumas.

• Kertvirtuoju įsakymu Dievas pašventino šeimos principą, o giliai ir rimčiau suprasta šeima yra tauta (kai kuriuose kraštuose dar šeima tebeprisklaido visi nariai lig 10-tos kartos ir net toliau). Gal būtų, todėl ir Vaižgantas, kaip nuoširdžiai mylėjęs savo tautą -- sykiu buvo ir religiška pats skaidriausias asmuo mūsų tarpe. Jis buvo toks dvasiškis, kuris gyviausiai patraukė kiekvieną -- dorą ar nusidėjėlį -- žengti artyn į Dievo vėidą. Ir jis buvo tas, kuris glaudžiausiai bendravo su žmonėmis, nes išlaikindamas nuo purvinos, netobulos kasdienybės. Tikras Dievo kelio sekėjas, apaštalas. Taip iš jo gyvenimo ir darbų mes pažįstame jo religijos grynumą.

BALYS AUGINAS

VEIDMAINIŲ DURKLAS

Send these, the homeless, tempest--tost to me.
I lift my lamp beside the golden door!

Įrašas Laisvės Statuloje.

KRAUJO BROLIUI SIMANUI

JŪS,
Kurie verkiate,
Kad apkurtus kanarėlę
Aukšiniame narvely
Nebegieda,
Ir kūkėdami raudate
Apžlibusio šuns
Laidotuvėse --

Staiga tampate tylūs
Ir akmenėjat,
Pasmerkimui
Putlių, nudribusių
Rankų nepakėlę.
Kai žmogaus sielą
Apnuogintą
Išvelka iš laisvės rūbų --
Paneigę teisę gyventi!

Tada jums negėdą,
Kad jo širdį daužo
Sadisto,

budelio
kumštys,

Ir drasko
Žmogiažvėrio sugyvulę
Pirstai,
Kol jis, kaip ištarytas šienas,
Vysta, gesdamas žvakės išnykimu
Žvarbiam išdavimo vėjui --
Ak, man mirštant,

Tenemato
Mano pasmėlusios akys
Jūsų popierinių
Šermenų vainikų! --

Tenemato
Pasalūniškai duriančio durklo: --
Nuosirdaus veidmainio
Ašaros!

ANTIBENDRUOMENIŠKUMO BENDRUOMENININKŲ BEIEŠKANT

DR. ANTANAS BUTKUS

VLIKas 1946-49 metais redaguodamas Lietuvių Chartą ir svarstydamas lietuvių bendruomenės organizacijos pagrindus siekė apjungti visus lietuvius laisvajame pasaulyje. Teoretiškai galvojant tai savime suprantamas klausimas ir todėl LB visuotinio klausimu daugelis bendruomenininkų, jų tarpe ir aš nemažai rašalo paskleidėm Dirvos, Draugo ir kitų lietuviškų laikraščių puslapiuose. Praktiškai žiūrint, deja, LB-nėn jungiasi tik maža išeivijos lietuvių dalis. Ypatingai mažas lietuvių nuosimtis aktyviai įsijungęs LB-nės eilėse daugelyje Pietų Amerikos kraštų ir JAV-se.

Sąmoningam Lietuvių Bendruomenės nariui išeivijoje neužtenka vienkilmės. Šalia kilmės reikia ir sąmoningo apsisprendimo už savo tautinį priklausomumą, reikia joje laisvo bei sąmoningo, kad ir minimalaus pasireiškimo (solicidarumo įnašo apsimokėjimo, dalyvavimo rinkimuose, ar kt.). Sąmoningas apsisprendimas tautiniam priklausomumui pasireiškia individualiai ir todėl jo apibendrinimas bei jo išviršinių žymių nusakymas beveik neįmanomas. Lietuviškam gyvenime išeivijoje ir jo veikloje pasireiškimas taip pat labai įvairus. Jame, žinoma, galima reikštis ir individualiai ir per bičiuliškus sambūrius, ar formalias organizacijas.

Lietuvių pasiskirstymas į daugybę organizacijų išeivijoje nėra girtinas dalykas, bet labai tiksliai pastebi Pr. Gr. spalio mėn. 20 d. 1969 metų Draugo vedamajame, kad nebūtų lengva surasti receptą, kaip tapasiskirstymą pataisyti. Amžiaus skirtumas išsilavinimo įvairumas, profesiniai reikalai ir kitos priežastys išskiria žmones, kad jie tik savytarpe ir savo aplinkoje ieško socialinio bendravimo, pasidalinimo idėjomis, ar profesinėmis žiniomis. Pagaliau ir politiniai bei pasaulėžiūriniai skirtumai yra tokie žmogiški, kad ir jų negalima išgyvenimo išskirti. Tad sutinkame su Pr. Gr. teigimu: "Pasakymas, kad turi būti viena partija -- Lietuva yra lygus pasakymui, kad jokios partijos nebūtų, taigi ir Lietuvos, nes ji yra okupacinėse sąlygose".

Tačiau nors organizacinis-partinis pasiskirstymas ir yra natūrali gyvenimo apraška, vėl sutinkame su Pr. Gr. teigimu, kad jos visos yra dalinės, jos net visos kartu nesudaro visumos nes savo tarpan nepajėgia sutraukti visų išeivijos lietuvių.

Kad ir nenorom, tenka sutikti ir su antruoju Draugo redaktorius teigimu, ypatinai jei kalbame apie Lietuvių Bendruomenę JAV-se: "Šiuo atveju ir LB išeivijoje yra toje pačioje plotmėje, kai ją imame kaip organizuotą išeivijos dalį. Gal savo padėtim ji yra ant stipresnių pagrindų, bet ir ji tėra tik dalis, tik vienos, tegul ir platesnės srities apraška". Mūsų supratimu, net ir sekančios sąvybės: "demokratinis principas, laisvas apsisprendimas, ir laisvas nuomonių pasidalinimas", kurias gerb. Draugo redaktorius priskiria LB pirmumui paryškinėti, mažai ką nusveria, nes ir kitos organizacijos ir demokratinis būdu renkasi valdomus organus, laisvu apsisprendimu į jas įstojama ir taip pat jose laisvai reikiiasi nuomonių skirtumai.

Lietuvių Bendruomenė, mūsų supratimu, iš kitų organizacijų labiau išsiskiria, siekiamų tikslų visuotinumu ir jos Lietuvių Chartoje, deklarotom pastangom apjungti ir atstovauti visiems išeivijos lietuviams. Kiek šios pastangos LB-nei per pastutinį dvidešimtmetį pavyko įgyvendinti, tai jau kitas, nors ir labai aktualus, svarbus ir opus klausimas. Bent JAV-se tos pastangos, deja, dar maža teatnėsė vaisių, nes, kartojant Pr. Gr. žodžius, LB-nėj tik mažadalis išeivijos lietuvių tėra įsijungę. Vėl pritariame Pr. Gr., "kad dabartinę išeivijos visuomeninę struktūrą paakeisti bent tuose kraštuose, kur nuo seno yra daugybė mažų ir didesnių organizacijų, nėra nei lengva nei visuotinio dėsnio, nei dalinių siekimų pasmerkimu. Čia reikia ieškoti kitų būdų, būtent rasti savus kelius eiti visiems į bendrą tikslą. Neužtenka solidarumo įnašo. Labiau reikia solidarios veiklos, sugebėjimo kalbėtis ir susikalbėti sąmoningai teikiant pirmenybę tikslui prieš dalines priemones".

Kadangi pasiskelbtas aukščiausias LB tikslas -- apjungti visus išeivijos lietuvius jų tautiniam sąmoningumui išlaikyti bei remti Lietuvos išlaisvinimo pastangas per pastutinius dvidešimt metų, bent JAV-se, taip nedaug realizuotas, kyla didelis susirūpinimas ar šiam tikslui įgyvendinti buvo vartojami tinkami darbo metodai. Antra, ar bendruomenės kūrimosi kelyje iš tiesų buvo "antibendruomeniškumo bendruomenininkų" kurie sąmoningai pastoją kelią šiam tikslui įgyvendinti. Nors V. Vaitiekūnas "antibendruomeniškumo bendruomenininkų" sąvokos

VAIČIŪNAS BOSTONO KULTŪRINIAME SUBATVAKARY

Lapkričio mėnesio Kultūrinis Subatvakaris Bostone buvo skirtas prisiminimui mūsų didžiojo poeto ir dramaturgo Petro Vaičiūno. Šis prisiminimas vyko Vaičiūno 80 metų nuo jo gimimo paminėjimui (1890.VII.11 -- 1959.VI.7).

Šviesa užgėsta ir proektoriaus šviesoje scenoje išskyla ranka pasirėmęs Petras Vaičiūnas bareljefe. Rašytojas Antanas Gustaitis prikelia mums Vaičiūną gyvą, dirbantį, nepavargstantį. Jis pradeda nuo 1905-7 metų rusų revoliucijos, kada Petras Vaičiūnas buvęs pašalinėtas iš Ukmergės progimnazijos. Nuo šios gimnazijos suolo Vaičiūnas pradeda žmogaus gyvenimo kelią. Pakopa po pakopos jis kyla į viršų. Jo gyvenimas -- raštas. Jis audžia poezijos ir vėliau -- dramos papuošalą be poilsio ir nuovargio. Vaičiūnas didelis patriotas, sentimentalus ir net palinkęs į mitologiją. Poezijos juostoje jis skrieja per žvaigždynus ir vis neatitrukdamas nuo numylėtos žemės. Savo kūryboje Vaičiūnas nesutapo nei su viena literatūros srove. Jis buvo savitas ir ieškąs savo kelio. Romantikas ir didelis patriotas. Jo daina Ei, pasauli, mes bei Vilniaus nenuirsim, buvo Lietuvoje lyg ir antruoju himnu. Tautinių švenčių proga, kaip Vasario 16-sios dažniausia pasirodydavo Vaičiūno eilėraštis. Kaip dramos rašytojas Petras Vaičiūnas veik kas metai parašydavo po dramą, pjesę ar komediją. Jo parašytų veikų kiekis yra gausus. Teatro salėje jis turėjo labai daug draugų. O literatūroje buvo ir skepticizmo. Po Petro Vaičiūno naujo veikalo pastatymo kritikai išsigalandė ir išsitraukė kardus išleidavo į kovą, vieni užpildami, o kiti gindami. O Petras Vaičiūnas kūrė ir rašė toliau naujus veikalus ir jie buvo statomi. Vaičiūnas nepataikavęs ir nevergavęs niekam. Nuo 1944 metų jis nieko nebeparašęs, o gal tik jo veikalai nebuvo statomi. Tačiau viena yra aišku, jis nepataikavo ir nevergavo niekam.

Po taip gražiai rašytojo Antano Gustaičio žodžiais nupiešto Vaičiūno paveikslu scenoje pakilo uždanga. Senas grafas Bu

aiškiai neapibūdino, vien iš to, kad pastarasis tokius jų veiksmus šių metų vasarą traukė Garbės Teisman, sunku patikėti, kad jų daug galėjo būti LB kūrimosi JAV-se metu. Gal grei

čiau iš vienos pusės pasireiškė baimė ir nepasitikėjimas "naujienu" -- LB idėjai", iš kitos kai kurių bendruomeninkų noras potvarkiais ir direktyvomis viską iš naujo pakeisti, vietoje priimti ir pasisavinti kas gero ir pozityvaus buvo čia sukurta per ilgus išeivijos metus. Dailis tų poelgių, jei ir ne iš blogos valios, bet vis tiek dvidešimtmečio perspektyvoje primena antibendruomeniškumo bendruomenininkų patielgimus, jei ne Garbės Teismo, tai bent skubios revizijos reikalingus.

tautas, sėdėdamas ir pasirėmęs verkę. Jo tarnas atnešė taurelę gėrimo, bet grafas net nepažvelgė. Įėjo jaunas karininkas. Čia prasidėjo Vaičiūno dialogas. Senas grafas įrodinėjo Butautų giminės didybę ir ryšius su Lietuvos-Lenkijos valstybe. O jaunas karininkas, jo sūnėnas Butautas, sarkastiškai juokėsi iš bajorų, kurie sekdami paskui lenkus privedė prie valstybės žlugimo. Tai vaizdelis iš Vaičiūno "Naujieji žmonės". Kitam vaizdelyje iš "Tuščios pastangos", tikininkai su išskaičiavimu sprendžia gyvenimą. Nevykęs Tamošius reikalingas žmonos, kuri darbymetės metu padėtų jam atlikti visus ūkio darbus. Barboros globėjai, visai nepasitarę su ja, perša vedybas. Taip "gaspadoriškai" Vaičiūnas eina į kaimo žmonių gyvenimą ir jį nagrinėja.

Tuos du vaizdelius iš Vaičiūno veikų parėngė aktorė-režisierė Aleksandra Gustaitienė. O suvaidino: grafą Butautą -- Jonas Valiukonis, jo sūnėną -- Algis Antanavičius, tarną -- Jurgis Jašinskas. Tuščios pastangose: tikininkas -- Laima Antanavičiūtė ir jaunikį Tamošių -- Jurgis Jašinskas. Šviesos ir garsai Romo Šiežo. Jo gaidžio giedojimas ir vištų kudakavimas bei lojantis šuo mus nuvedė į lietuvišką kaimą. Taip pat prie šių vaizdelių apipavidalinimo prisidėjo dail. V. Vizairda ir G. Margaitis.

Kultūrinis Subatvakarių pirm. inž. Romas Veitas padėjo Gustaičiams ir visiems dalyviams taip gražiai ir vaizdžiai parodžiusiems mūsų didįjį rašytoją Petrą Vaičiūną tokį energingą, svajojantį ir mielą. Po to, persikėlus į antro aukšto salę, buvo kavutė ir pašnėkesiai. Čia dar pirm. Veitas pristatė solistę Jūzė Krištolaitę, kuri sekančią dieną turėjo dainuoti kariuomenės šventės minėjime.

Sekantis kultūrinis subatvakaris bus jau po Naujų Metų, kuriame prelegentu bus Valdas Adamkus iš Chicagos.

(sm)

J. GRAUDA

Retorikos plonybės

Žmogus kuris valdo retorikos meną niekur nepažus. Net gi tarybinėje visuomenėje, kur vieši pasisakymai dažnesni, kaip kad kapitalistinėje šalyje.

Kapitalistinėje visuomenėje viešas arba spausdintas žodis užguitas. Pavyzdžiui eina ir mūsų Atviro žodžio mėnraštis. Kiek jis sulaukia puolimų, defamacijų ir disrespekto. Visad gyvybiniai naudingas Mėnraščio direktyvas: dėl koncertų, dėl dialogo, dėl kubilinių ir kapsukinių studijų reikalo, neatviro žodžio leidiniai užrėkia, užginčija ir sumaišo su purvais.

Tarybinėje sistemoje visuomet pilna progų prartarti viešai ir atvirai. Pavyzdžiui, iškelia kandidatū į deputatus nuo Vilniaus Lenino rajono Samaros kolchozo rajonų pirmininką Petrovą, susirinkime pilna progų paprašyti balso ir tarti maždaug taip:

-- Kas bus prieš draugo Petrovo kandidatūrą? Tai atsidadęs tarybų valdžiai, mūsų partijai ir vyriausybei bepriekaištinis darbuotojas. Tolimos Samaros tarybinis žmogus tiesia mums ranką ir prižada kovoti už mūsų industrinius rodiklius. Popergalingai šlamančia raudonąja vėliava čia susitinka Samaros darbuotojas ir dėkingieji jam Vilniaus rinkikai.

Et cetera, et cetera. Pagal kalbėtojo ūpą: kalbėti tris minutes ar pusvalandį. Tai yra atviro žodžio sistema ir triumfas.

Retorikos meną reikia valdyti tobulai. Kitaip gali nutikti nesmagūs dalykai. Vienas draugas, deputatų pristatymo proga paprasė žodžio. Jis pradėjo nuo prakeiktų buržuazinio viešpatavimo laikų ir tarė taip:

-- Krūvinais buržuazinio viešpatavimo metais visuomenė buvo priversta prie prarajos. Bet dabar, draugai, tarybų liaudžiai valdant, mes ryžtamės dideliu šuoliu į priekį...

Prie durų vyrą suėmė. Jam ilgokai truko išsisukti iš kaltinimo, kad jis šmeižęs tarybų valdžią, tvirtindamas, kad dabar tik viena išeitis -- šokti kolektyviai į prarają.

Akivaizdi retorikos meno stoka.

UŽKREČIAMA LIGA

Žmogaus pakaitos ryšiklausias pavyzdys yra mados. Jos keičiasi čia pat mūsų akyvaizdoje ir labai greitai. Niekas neklausia, ar tai gražu, bet užtenka žinoti, kad tokia mada.

Taip pat lygiai keičiasi ir žmogaus mintijimas. Kas vakar buvo aišku ir tikra, šandien jau nebetikra. Taip ir žmogaus mintį užkrečia lyg kokia liga, kurią jis turi persirgti.

Šiandien pas mus tokia liga yra vadinama kultūrinis bendradarbiavimas su gimtuoju kraštu. Jau iš anksto galimapsakyti, kad jis nieko naujo neduos, bet tokia liga persirgti reikia. Ji labai greitai užkrečiama, nes ilgesys savojo krašto, o jaunimui žingeidumas yra motyvai viliojantys. Taip ir pradėta skaičiuoti visos teigiamos pusės nežiūrint, ar tai realu, ar tai įmanoma. Jei kliūtys ir matomos, vis daromos išvados, kad padėtis gali būti pasikeitusi ir galima tartis.

Ne vien tik jaunimas šitaip galvoja, bet yra net ir politikų, kurie mano, kad su komunistais galima dar susitarti. Pastutinio karo metu amerikiečiai komunistus laikė savo draugais ir davė jiems net ginklus. Ne tik ginklus davė bet ir pusę Europos atidavė. Stalinas aptvėrė Berlyną spygliuota tvora.

Šiandien tie du drau-

gai prieš vienas kitą apsiginklavo atominiais ginklais. Tais laikais mums buvo aišku, kad Amerika su Sovietais nebus draugai. Mes buvome teisingi, nes patys neseniai buvome pažinę komunistus.

Po 30 metų mums atvėso kraujas, pamiršome tikrovę ir imamekalbėti apie bendradarbiavimą. Kad mums pavyktų nuimti kurias nors komunistų užtvaras, vilčių nesimato. Berlynas dar ir šiandien aptvertas tvora. Jokių lengvatų nėra mūsų gimtajame krašte. Nebuvo ir nėra leidžiama į Lietuvą pasiųsti jokios lietuviškos knygos ar laikraščio. Iš ten laikraščiai siunčiami net velniui, o knygų iš Lietuvos kiek tik nori ir gana pigiai. Ne tik knygų, bet gali gauti plokštelių ir girdėti dabartinės Lietuvos solistus, ansamblius ir pan. Tų lietuviškų knygų užtenkame ir čia išleisti, bet kas jas skaito. Jaunimas į jas net nepažiūri, o šaukia, kad reikia kultūrinio bendradarbiavimo. Daug kur Amerikoje universitetuose dėstoma ir lietuvių kalba, bet kiek tų studentų? Jei iš Sovietinės Lietuvos atvyktų profesorius dėstyti kalbą, tai jau gal ir būtų kultūrinis bendradarbiavimas. Čia jis ne tik kalbą, bet ir marksizmą paaiškintų. Šitokio bendradarbiavimo ieško komunistai, o mes, karštinges pagauti, šokame kaip musedės į voratinklį.

(Tėviškės Aidai Nr.13)

Viesėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

KŪRYBINGAS IR TAURUS LIETUVIS

STEPUI VYKINTUI 65 METAI

VYTAUTAS ALANTAS

Mano susitikimai su kol. Vykinčiu buvo reti. Tiesa, mes gan ilgą laiką dirbome "Lietuvos Aido" -- kol. Vykinčas redagavo kultūros skyrių -- tačiau kažkaip artimesnių bičiulystės ryšių nesumezgėme greičiausiai dėl to, kad buvome iki kaklo pasinėrę kiekvienas savo darbuose.

Pirmąkart mes susitikome pirmaisiais nepriklausomybės metais per pavasarininkų kongresą Kaune. Aš tada buvau Šiaulių Gimnazijos vyresnės klasės moksleivis. Vasarodamas savo tėvų sodyboje Kriaukenuose, vieną sekmadienį nuvažiavau į Radviliškį ir visiškai netikėtai patekau į vietinės pavasarininkų kuopos susirinkimą. O susirinkimas buvo ne eilinis: mat, buvo renkami delegatai į pavasarininkų kongresą. Tai buvo mano pirmutinis ir paskutinis susitikimas su pavasarininkais, bet per tą susirinkimą mane ir dar vieną mano kolegę gimnazistę kone per po nevalią kuopa išrinko delegatais į kongresą.

Klausantis suvažiavime "pranešimų iš vietų" per vieną posėdį triūnė išėjo Rokiškio atstovas Stepas Povilavičius. Nebeatsimenu ką jis ten pranešinėjo, bet labai gerai atsimeinu aukštą, laibą, apvalaus veido juodais, garbanotais plaukais jaunuolį, kuris kalbėjo labai rimtai ir nuosekliai apie savo kuopos nuveiktus darbus. Paskum man pačiam būdavo keista tą momentą prisimenant: buvo ten ir daugiau jaunuolių bei kalbėtojų, bet nė vienas iš jų neįstrigo man atmintin, išskyrus Rokiškio atstavą...

Teko susitikti su kol. Vykinčiu, rodos, 1947 m. vakarų Vokietijoje kai jis buvo atvažiavęs į mūsų stovyklą Kirchheim-Under-Teck skaityti paskaitos. Ir šįkart nebeatsimenu apie ką jis kalbėjo, bet labai gerai atsimeinu, kad kalbėjo kaip geras ir patyręs oratorius.

DVIEJOPŲ POLINKIŲ ŽMONĖS

Yra žmonių, kurie lyg ir sustoja gyvenimo tėkmėje išsižiūrėję į vieną tašką, atseit, pasirenka siauresnę ar platesnę profesiją ir joje darbuojasi pastoviai. Tačiau yra ir kita rūšis žmonių, kurie nepasitenkina viena padaira, o stengiasi aprėpti platesnius akiračius, kitaip sakant intelektualinio smalsumo ir gal net, sakyčiau pašaukimo, ar prigimimo stumiami mėgsta stabtelėti ties įvairiomis, kartais net ir dideliais atstumais atskirtomis sritimis. Prie paskutiniųjų priklauso ir mūsų suaktyvininkas Stepas Vykinčas.

Kaip skaitome jo biografiją Lietuvių Enciklopedijos XXIV tome, tai mums prieš akis sumirga jo labai įvairios ir spalvingos veiklos kalei-

doskopas. Jis žurnalistas-redaktorius, laikraščių steigėjas, rašytojas, pedagogas, politikas, vertėjas, valdininkas, visuomenės veikėjas, organizatorius, literatūros ir teatro kritikas, politinių sąjūdžių kūrėjas ir ideologas... Daug jo veiklos sričių išvardijau ir nesu tikras, kad visas suminėčiau. Tai rodo jone-

lietuvų kalbos meilę ir įdiegti savos literatūros grožinį pajautimą. Kaip pedagogui man rūpėjo ugdyti plačias, savarankias, valingas ir kultūringas asmenybes... Mano šūkis buvo: veržkitės į kultūros gelmes! Jaunimo dėmesį dažnai kreipdavau į tautos moralę. Taigi, trumpai tariant, trys idealai buvo

Suktuvininkas Stepas Vykinčas

paprastą intelektualinį smalsumą ir asmenybės šakotumą, tačiau reikia ir tai pabrėžti, jog gėlių darželyje gali augti labai daug įvairių gėlių, betgi visos jos minta iš to paties podirvio. Ką aš tuo noriu pasakyti, paaiškės vėliau.

DIALOGAS PER VANDENYNĄ

Aš pagalvojau, kad klausytis skaitytojų mano vieno dialogo gal būtų nuobodoka; tad man dingtelėjo galvon būsiant pravartu užmegsti per vandenyną dialogą su pačiu suaktyvininku. Patiekiau jam porą klausimų, į kuriuos jis man tuojau atsakė. Pirmas klausimas buvo toks:

-- Pats ilgą laiką dirbai pedagoginį darbą. Kokiais idealais vadovavai auklėdamas jaunimą?

Paminėjęs, kad 1925 m. jis mokytojavo Šakių Žiburio Gimnazijoje dėstydamas vyresnės klasės lietuvių kalbą ir literatūrą ir kad tuos pačius dalykus dėstęs ir Alytaus Valstybinėje Gimnazijoje 1927-1928 m., toliau jis kalba šitaip:

-- Vasario 16 Gimnazijoje 13 su puse metų dirbau kai jautis. Kartais po 30 valandų per savaitę dėstydamas lietuvių kalbą, literatūrą, Lietuvos istoriją nuo III iki IX klasės imtinai. Mano didžiausias noras buvo iškiepyti jaunimui

pagrindiniai mano pedagoginėje praktikoje: tautinis, estetiškas ir moralinis. Dėl religinio idealo galėčiau tik tiek pasakyti, kad buvau didelis liberalas ir Dievo kasdien nekaišiojau įvairių smegenis. Be to, ši idealą privalėjo sklepyti kapelionai ir kiti kunigai, kurių gimnazijose netrūko, ypač Vasario 16 Gimnazijoje.

Antras mano klausimas buvo toks:

-- Kokia ideologija vadovavai ir kokią tikslą turėjai dalyvaudamas, o gal ir vadovaudamas Lietuvių Atgimimo Sąjūdžio steigime ir pradžioje būdamas jo vadovybėje?

-- LAS steigdamas kartu su kitais politiniais bičiuliais nesivadovavau jokia ideologija, bet turėjau grynai politinius sumetimus. Kaip žinai, 1929 m. tautinėje srovėje įvyko didelis skilimas. Aš tada buvau jaunas idealistas ir maniau, kad Lietuvai geriau tikėtų lietuvių valdymas, o ne visokių prisimetėlių svetimtaučių. Todėl man Voldemaro linija labiau patiko. Be to, man visuo met imponavo Voldemaro plati, gili intelektualinė asmenybė, jos kultūra. Taigi, artimieji mano bičiuliai gerai žinojo mane esant voldemarininką. Aš toks buvau. Todėl būdamas "Lietuvos Aido" nesikišau į tautininkų politiką. Mano geras bičiulis dekanas V. Mironas man buvo net

pasiūlęs perimti "Lietuvos Aido" politinio redaktoriaus postą, bet aš atsisakiau...

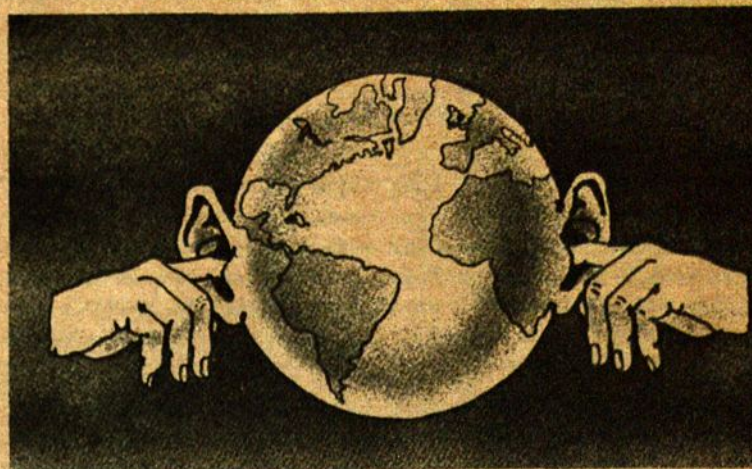
Šioje vietoje noriu pertraukti šį malonų dialogą su kol. Vykinčiu ir įterpti porą savo pastabų. Man esant "Lietuvos Aido" redaktoriumi tokio "politinio redaktoriaus posto" redakcijoje nebuvo. Nebuvo tokio "posto" ir redaguojant "Lietuvos Aidą" mano pirmatakas V. Gustainiui ir I. Šeiniui. Nebuvo tokio "posto" dėl tos paprastos priežasties, kad jo ir ne galėjo būti, nes vyr. redaktorius vedė visą vidaus ir užsienio politiką ir už viską buvo atsakingas. Būtų nelengva išsivaizduoti, kad oficiozo vyr. redaktorius dar būtų turėjęs šalia savęs kitą "politinį redaktorių". Tad, jei dek. Mironas siūlė kol. Vykinčiui užimti "politinio redaktoriaus postą", tai jis norėjo skirti jį vyr. redaktoriui. Tokia galimybė galėjo būti labai reali, nes "Lietuvos Aido" vyr. redaktoriaus postas anuo metu priklausė prie pačių nepasitoviausiu postų Lietuvoje. Panašūs postai buvo ir Kauno Valstybinio Teatro direktoriaus bei Klaipėdos Krašto gubernatoriaus. Tiems postams amžinai buvo ieškomi kandidatai...

-- Kada daugumą mano aktyvių bičiulių bolševikai išžudė Sibire, -- tęsė toliau pokalbį Vykinčas, -- o aš atsidūriau tremtyje, buvo gyvas reikalas tęsti jį, ypač savanorių, idėjas pavojingiau siu Lietuvai metu. Vlikas, kaip žinai, 1946 m. Nacionalistų Partiją apkaltino kolaboravimu ir išmetė. Tada pasitaręs su bičiuliais įsteigiau Lietuvių Demokratiją Partiją, kuri veikė keletą metų. Atsirado kritikų, kuriems nepatiko nei vardas, nei partijos programa. Tada 1948 m. Augsburgėje įsteigėme Lietuvos Atgimimo Sąjūdį. Pagrindiniai LAS uždaviniai buvo: 1. atkovoti vėl prarastą politinę vietą Vlike ir 2. suteikti LAS tikrą demokratinių veidą. Svarbiausias tikslas paliko kaip buvęs: valstybės gerovė, nesant laisvos valstybės, kova dėl jo laisvės ir nepriklausomybės atstatymo. Ne tik išlikti garbingais lietuviams, bet ir jaunajai kartai perduoti tautos garbingumo idėją.

Baigdamas pokalbį kol. Vykinčas dar pastebėjo, kad jis esąs "laimingas, jog po ilgos "vlikinės opozicijos" Sąjūdis buvęs gražintas į Vliką ir kad jis, Sąjūdis, išgijęs "daug simpatijų visų lietuvių demokratų tarpe". Kol. Vykinčiui atrodo, kad "LAS yra demokratiškiausias politinis veiksnys tremtyje".

SVEIKINAME!

Šio rašinio pradžioje aš užsiminiau apie kol. Vykinčio devynderbystę, tačiau pastebėdamas, kad daug įvairai žydin-

TRIUKŠMAS

DR. D. DEGESYS

Triukšmas Jungtinės Amerikos Valstybėse didėja apie vieną decibelą per metus. Vienas decibelas nėra didelis garso stiprumui matuoti vienetą, bet turint galvoje, kad garsas virš 85 tokių vienetų yra kenksmingas mūsų klausai, mes pradėdami rūpintis šia problema. Juolačiau, kad kai kurių miestų gatvės triukšmas siekia iki 92 decibelų, o sprausminių lėktuvų sukeltas -- siekia apie 120 tokių vienetų. Lėktuvų keliamas triukšmas darosi nepakeliamas netik gyvenantiems prie aerodromų, bet ir kitiems miesto gyventojams, virš kurių galvų tokie "paukščiai" skraido.

Savo laiku muzika mūsų ausiai davė tik malo-

čių gėlių gali maitintis iš to paties podirvio. Taip yra su kol. Vykinčio veikla. Jis dirbo devynis darbus, bet visiems tiems darbams įkvėpimo sėmėsi iš vieno lietuviško šaltinio, kitaip sakant, visa jo veikla buvo glaudžiai susijusi su mūsų aktualiosiomis problemomis ir visus savo darbų vaisius jis sukravė į mūsų kultūros aruodus. Mes galime nesutikti su jo politinėmis pažiūromis, bet mums nekyla jokios abejonės, kad savo politines ideologijas bei programas kurdamas ir skelbdamas, jis nebūtų vadovavęsis tyriausiomis, į mūsų tautos reikalus atremtomis intencijomis. Mūsų suaktyvininkas yra idealistas ne tik iš savo išsilaikėjimo, bet ir iš prigimties. Jis priklauso Lietuvos nepriklausomybės laikų generacijai, jis dirbo Lietuvai nuo jos atsikūrimo iki pat jos laisvės sužlugdymo ir savo kūrybinę veiklą tęsia už jos ribų. Ir kai jis sako baigdamas aukščiau minėtą pokalbį, kad "asmeniškai iš nieko nesiekiu nei garbės, nei pinigų" ir kad jo "visos jėgos gyvenime buvo skirtos darbui, kuris reikalingas kaip lietuviui", tai mes tik galime su pasididžiuoimu konstatuoti, kad nepriklausomybės laikais auklėjo mums idealistą patriotą, kuris rikiuojasi į eiles tų pažanguolių lietuvių bežygiuojančių mūsų kultūrinio bei politinio gyvenimo avangarde tiek anais laikais tiek tremtyje.

Mes nuoširdžiai sveikiname kol. Vykinčią su laukusį garbino 65 m. amžiaus ir tikimės, kad šia proga jį sveikina ir visa plačioji Dirvos skaitytojų auditorija.

ny garsą, bet šių dienų elektroniškai sustiprinta ji pasidarė ne tik nemaloni, bet ir kenksminga mūsų klausos organams. Kai kuriais atvejais jos sukeltas garsas pasiekia net 125 decibelų. Tokio stiprumo garsas sukelia degeneratyvinius pakitimus klausos organuose ir jauni žmonės darosi kurčiais. Rock and roll muzika mums duoda generaciją kurioje 20 metų jaunuolio klausos organai turi tokius pat senilinius pakitimus, kokie yra randami 65 metų amžiaus žmogaus ausyje.

Sunkvežimiai ant kelių, pneumatiniai grąžtai gatvėse, motociklai, traukinių lokomotyvai, fabrių mašinos, kelia vis didėjantį triukšmą kurio pabaigos nesimato. Apie 6 milijonai darbininkų Jungtinės Amerikos Valstybėse dirba triukšmingoje, jų klausai kenksmingoje aplinkoje. Vis didesnis žmonių skaičius darosi kurčiais todėl, kad dirba tokiose sąlygose. Triukšmingoje aplinkoje pagamintos prekės būna blogesnės kokybės, negu pagamintos ramioje aplinkoje. Nuolatinis triukšmas namuose ir mokyklose mažina mokinių pajėgumą koncentruotis ir mokytis ir tuo pačiu didina "drop-out" skaičių. Nuolatinis triukšmas prisideda prie psichinio-nervinio irzlumo ir tuo pačiu būdu prisideda prie miestų getho rūšių.

Priprasti prie triukšmo negali nei žmonės nei gyvuliai. Triukšmas veikia ne tik mūsų klausos organus, bet ir visą organizmą. Eksperimentinių gyvulių tarpe nuolatinis triukšmas sukelia adrenalinių liaukų atrofiją ir kraujuojančias virškinimo trakto žaizdas. Nuo jo kraujotakai susitraukia ir kraujotaka cirkuliacija pablogėja ir bendrai visas organizmas pergyvena įtampą. Darbininkai, dirbantieji prie sprausminių lėktuvų, nežiūrint, kad ir apsaugo savo ausis specialiais ausiniais bedirbdami ilgesnį laiką tokioje aplinkoje dažnai gauna virškinimo trakto susirgimus kaip viduriavimus ir vėmimą. Garsas yra energijos rūšis ir todėl pasiekęs žmogaus arba gyvulio kūną jis nepranyksta bet sukelia jame degeneratyvinius pakitimus, kurie laikui bėgant sumuojasi ir tokiu būdu sendina mūsų kūną ir trumpina amžių.

Kai kurios garso bangos, negirdimos mūsų ausiais, gali užmušti gy-

(Nukelta į 6 psl.)

IŠ ALT S-gos BALTIMORĖS SKYRIAUS VEIKLOS

ALT S-gos Baltimorės skyriaus pirmutinis rudens susirinkimas dėl pirmininko ligos kiek užsivilkino. Susirinkta spalio 25 d. įprastoje vietoje, Tautinio Knygyno kambaryje. Perskaityti protokolą ir porą S-gos bendraraščių, dalyviai sukruto tartis dėl mūsų jau tradiciniu tapusio pavasarinio parengimo. Prieta nuomonės, kad tik vaidinimas ar filmų vakaras gal turėtų didesnio pasisekimo. Visokie koncertai su pavieniais dainininkais ir net chorai publika jau mažiau betraukia. Tačiau kitur dar veiklių teatrų sambūrius nuo mūsų skiria dideli nuotoliai ir nemažos išlaidos, juos pasikviečiant, Klausimas pasiliko neišspręstas.

Susirinkimas buvo dėmesingasis ir gausus, nes dalyvavo 19 narių. Po vasaros pertraukos žmonės atrodė pasiilgę visuomeniškumo ir draugišinio bendravimo. Visus ypač sudomino sueigon atsilankęs netikėtas svečias — adv. V. Laukaitis, anksčiau Baltimorėje ėjęs teisėjo paskui pašto viršininko pareigas. Dabar kartu su savo broliu Jonu, taip pat advokatu, sėkmingai vadovauja vieninteliui Baltimorėje likusiam lietuvių bankeliui (anksčiau čia jų buvo keli).

V. Laukaitis geriau pažįstamas senosios ateivijos, nes čia

yra veikėjavęs daugelyje vietos liet. organizacijų. Aštuonis metus yra buvęs SLA prezidentu, šiai vietai kandidatavęs tautininku. Jis yra pasirūpinęs, kad Marylande Vasario 16-ji gubernatoriaus būtų kasmet skelbiama Lietuvių Diena. Jo pastangomis 1936 m. šios valstijos sostinėje Anapolyje pasodintas Lietuvos Ažuolas (atgabentas iš Lietuvos). Seniau kiekvieną pavasarį didelis būrys

V. Laukaitis

baltimoriečių organizuoti vykdavo jo aplankyti. Dabar tokios išvykos esti jau tik kas kelinėti metai.

V. Laukaitis buvo žinomas Taut. S-gos pradininkas — Lietuvių Vaduotų S-gos darbuotojų tarpe. Kai prieš 25 metus San Francisco mieste steigėsi Jungtinių Tautų organizacija, V. Laukaitis Altos pavedimu pirmininkavo delegacijai, kuri ten atstovavo trijų Pabaltijo tautų reikalus. Kaip žinoma, tuo pačiu laiku ten buvo nuvykę ir vadinama Lietuvos Misija, tautininkų organizacija, vedama vėliniui Ant. Olio ir P. Žitrio.

Paprašytas susirinkusiems tarti žodį, garbingasis svečias atsakė, jog kaip tik jis pats norėjęs išgyventi mūsų veiklos tikslus, ypač Lietuvos laisvinimo reikalą, kuris jį čia ir atvedęs. Manau, sakė jis, kad tai visų nuoširdžių lietuvių, o ypač jūsų, rūpestis. Tad ir panorau sužinoti, kas jūsų šiuo reikalu daroma.

Skyriaus pirm. Vl. Bačanskas trumpai paaiškino, kad šiuo metu ALT S-ga Amerikoje ne santi grynai politinė org-ja, ji taip pat nesanti čia atsteigtoji buv. Lietuvos Tautininkų Sąjunga, o esanti idėjinė-kultūrinė sąjunga. Šia linkme, ką ir kiek galėdama ir sugebėdama, mūsų skyrius ir veikia.

Džiugių plojimu V. Laukaitis buvo pasveikintas, jam pareiškus norą įstoti į mūsų skyriaus narius. Čia pat jis užsimokėjo nario mokestį iš anksto už tris metus.

Julija Rastienė papasakojo savo įspūdžius iš K. Karplaus pagerbtųjų Clevelande, kur ji atstovavo baltimoriečiams.

Aptariant einamuosius reikalus, pirmininkas pasiūlė paskirti iš skyriaus išdo kiek pinigų Brazinskių bylai paremti. Čia atsiliepė Vytautas Bačanskas, karštai pabrėždamas, kad, jo nuomone, šiuo metu hesą kito svarbesnio reikalo, kuriam mes visi turėtume aukoti, ir tuoj pat padėjo ant salo dešimtinę. Be matant, Brazinskams pagelbėti sumesta 70 dol.

Baigiant posėdį, M. Karaša, vietinės SLA kuopos finansų sekretorius, susirinkimui pranešė, kad ši didžiulė Amerikos lietuvių apdraudos org-ja šių metų

EAST CHICAGO

KULTŪRINĖ VAKARONĖ

ALT S-gos East Chicagos skyriaus valdyba š. m. lapkričio 21 d. suruošė kultūrinę pobūvį-vakaronę. Vakaronės metu buvo pristatyta laika raštininko - publicisto Bronio Railos knyga "Dialogas su lietuviais", Aki-mirkų kronikų rinkinys Nr. 2.

Vakaronę atidarė skyriaus pirm. Irena Rimbūnienė ir pristatė šio vakaro prelegentus: Stasį Kalvaitį, Joną Rimbūną ir Antaną Juodvalkį.

Stasys Kalvaitis apžvelgė Bronio Railos nueitą gyvenimo kelią, išsimokslinimą, raštus ir veiklą.

Platesnį knygos "Dialogas su lietuviais" skerspūvį davė Jonas Rimbūnas. Jis panagrino B. Railos kritines pastabas dėl mūsų veiklos bei pažiūrąs dėl bendravimo su kraštu. Išvadoje pabrėžė, kad ne visi Railos siūlymai yra priimtini, bet verti visų dėmesio ir platesnių diskusijų. Daug yra sveikų minčių ir realių siūlymų dėl bendravimo su kraštu ir okupuotais lietuvišiais.

Antanas Juodvalkis savo žodyje apsiribojo apžvalga dialogo su okupuotos Lietuvos ir tremties rašytojais bei visuomenininkais. Plačiau paminėjo B. Railos dia-logą su Juozu Baltušiu, Gedimino Merkio atsiminimus, "Pergalės" žurnale ir kun. Felikso Jucevičiaus pasisakymą "Metmenyse". Išvadoje pažymėjo, nors B. Raila kai kurių tuo pačiu metu buvo vadinamas komunistu, juodu fašistu, tautininku, reakcionierium ir bet išliko tikras lietuvis, gabia savo plunksna ginas ne tik savo asmenį, bet ir visą nepriklausomos Lietuvos gyvenimą bei atsiekimus.

Pabaigai Stasys Kalvaitis, vietoje savo baigiamojo žodžio, padarė visiem netikėtumą, pasakė, kad specialiai šiai vakaronei yra gautas Bronio Railos laiškas, kurį, susirinkimui pageidaujant, paskaitė. Pats autorius pažymėjo, kad ne viskas knygoje yra tobula ir girtina. Šiandien ir jis pats kai ką pakeistų, geriau sistematizuotų, išvengtų kai kurių pasikartojimų ir kt. Dėl laiko stokos ir keliamų klausimų aktualumo, knygą reikėjo skubiau atspausinti ir paskleisti skaitančios visuomenės tarpe. Džiaugiasi, kad atsirado būrelis žmonių, kurie ryžosi jo knygą viešai panagrinėti ir iškeltomis mintimis pasidalinti. Susirinkimas jo laišką sutiko labai šiltai.

seime mūsų narį N. Rastentį pakėlė į Susivienijimo garbės narius. Jis taipgi yra ir mūsų skyriaus garbės narys.

Spalio 25-joji buvo mūsų pirmininko Vl. Bačansko gimtadienio išvakarės. Jam, po sun-kios ligos gerokai pastiprėjusiam, sugiedota "Ilgiausių metų"

(sm)

Diskusijų metu išryškėjo, kal velnias nėra jau toks baisus, kaip jį "maliavoja". Diskusijose dalyvavo: Steponas Juodakis, Kęstutis Sidabras, Dalia Mečkauskienė ir kt.

Po diskusijų pirm. Irena Rimbūnienė pasiūlė, o susirinkimas vienbalsiai pritarė, pasiūsti padėkos laišką Broniui Railai ir susirinkusiųjų vieningą nuomonę DIRVOS redaktoriui patalpinti DIRVOJE.

Pasibaigus svarstyboms buvo pagerbtas ilgametis skyriaus narys Stasys Kalvaitis, sulaukęs garbingo amžiaus ir išėjęs į pensiją. Susirinkusieji sugiedojo Ilgiausių Metų, o valdyba papuošė jį gele.

Vakaronė buvo baigta kavute, kurios metu buvo tęsiamos neužbaigtos diskusijos apie "Dialogą su lietuvišiais".

Reikia pažymėti, kad šis renginys buvo atliktas savo skyriaus jėgomis, gerai organizuotas, išmastytas ir perduotas.

PAREMTA BRAZINSKŲ BYLA

East Chicagos lietuvių organizacijų sudarytas bendras komitetas iš: A. Vinieko, Z. Moliejaus, I. Rimbūnienės, J. Naruševičiaus ir J. Liubino š. m. lapkričio mėn. 22 d. turėjo susirinkimą ir savo darbą užbaigė. Susirinkime paaiškėjo, kad šis komitetas aukų lapais surinko \$254.00 ir organizacijos suaukojo \$100.00, taigi viso surinkta \$354.00. Kai kurie asmenys ir organizacijos savo aukas įteikė tiesiai per MARGUTĮ. Tokiu būdu, iš mūsų mažos kolonijos surinkta Brazinskių bylai vesti daugiau 400 dolerių ir pasiūsta kelios dešimtys telegramų.

Šiuo metu vyksta protestų telegramų siuntimas dėl rusams grąžinti lietuvių Simo.

ALT S-GOS SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

ALT S-gos East Chicagos skyriaus narių visuotinas susirinkimas įvyks š. m. gruodžio 12 d. (šeštadienį), 6 val. vak. mažojoje parapijos salėje. Be kitų darbotvarkės punktų bus valdybos ir kitų organų pranešimai ir naujos valdybos rinkimai.

Visi skyriaus nariai kviečiami dalyvauti. Po susirinkimo bus kavutė. (aj)

Mums rašo

ALT S-GOS EAST CHICAGOS SKYRIAUS NARIŲ, DALYVAVUSIŲ 1970 M. LAPKRIČIO 21 D. SUSIRINKIME NUOMONĖ

Išklausę svarstybos narių Antano Juodvalkio, Stasio Kalvaičio ir Jono Rimbūno pranešimus apie Bronio Railos "Dialogą su lietuviais" ir atsižvelgdami į dalyvių nuomones, išryškėjusias per diskusijas, ALT S-gos East Chicagos skyriaus nariai, 1970 m. lapkričio 11 d. dalyvavę šiame renginyje, konstatuoja, kad gvilidentasis veiklas, "Dialogas su lietuviais", vertas rūpestingo visuo menės, ypač jos vadovų, dėmesio.

Svarstybos dalyviai yra įsitikinę, kad šis aukštų kvalifikacijų, produktyvus autorius publicistas galėtų būti didžiai naudingas išėivijai aplamai ir tautininkams specialiai, įgalinant jo rašinius skelbti periodikoje, konkrečiai "Dirvoje".

Turėdami galvoje ką tik minėtus motyvus, šio renginio dalyviai taria, kad "Dirvos" redakcija išmintingai pasielgtų, ėmusis žy-

IDOMUS LEIDINYS

š. m. lapkričio mėn. išėjo iš spaudos idomus ir naudingas leidinys — Lietuviai Kunigai 1966 — Jaunimo Metais. Spaudė Galinda Press, Inc. Clevelande. Išleido Jaunimo Žygio Už Tikėjimo Laisvę Komitetas. Išleidimą piniginiai parėmė ASS Filisterių Skautų Sąjunga. Visą medžiagą surinko ir diagramas darė kun. K. Žemaitis. Tiržas 500 egz.

Leidinyje nedidelis — apima tik 20 pusl., bet jame sukaupta labai daug medžiagos. Pagrindan paimta 1966 metų padėtis ir iki išleidimo t. y., iki 1970 m., papildyta paskutiniais daviniais. Skaityti joje nedaug kas yra, nes visas leidinys vien statistinės lentelės, bet su jom susipažinus, randi daug ir įvairios medžiagos ne tik apie lietuvių katalikų kunigus, o ir bendrai apie pasaulio lietuvius.

Iš lentelių matosi, kad lietuvių kunigų yra 1663 kunigai, Europoje — 934 kun. (Lietuvoje 863), š. Amerikoje — 644, P. Amerikoje — 54, Azijoje — 12, Aus-

gių Bronį Railą susigrąžinti į laikraštį, kaip neprilygstamą, aukštos kultūros ir plačios erudicijos bendradarbi.

Šią ALT S-gos East Chicagos skyriaus nuomonę pasiūsti "Dirvos" redakcijai įdėti laiškų skyriuje.

Renginio dalyvių įgalioti Ir. Rimbūnienė pirmininkė

O. Juodvalkienė sekretorė

APIE CHLOROMYCETIN VAISTUS

Skaičiau Dirvoje žinutę, kad PLGS pirm. dr. Vaclovo Paprocko iniciatyva iš Park and Davis Co, Detroit, gauta 50,000 kapsulių Chloromycin (išleista "y") maždaug už 1600 dol., vertės rinkos kaina. Šie vaistai, esą, bus pasiųsti Turkijai, kur dar nėra praejęs choleros epidemijos pavojus.

Apie šiuos vaistus yra tilpusi plati studija žurnale Consumers Reports šių metų spalio mėn. numery, pavadinimu The peculiar success of Chloromycetin.

Suglaustai atpasakojant šio ilgo straipsnio mintis, sužinome, kad minėti antibiotiniai vaistai (chloromycetin kapsulės) sintetškai pagaminti Parke, Davis & Co, Detroit ir plačiai buvo paskleisti rinkon nuo 1949 metų. Buvo plačiai išreklamuoti, kaip labai efektyvūs vaistai prieš daugelį infekcinių ligų. Kompanija darė milijonines apyvartas ir išaugo į pirmaeiles vaistų gamybos įmones pasauly.

Po metų plataus vartojimo, medicinos autoritetai buvo užaliamuoti raportais dėl šių vaistų kenksmingumo.

1952 m. Journal of the American Medical Association rašė, kad pavartojus šiuos vaistus pasirodė susirgusių anemija, (aplastic anemija) kraujo nenormalumai, kaulų smegenų liga (bone marrow depression). Buvo ir mirties atsitikimų.

Žurnalas įspėjo daktarus, kad būtų labai atsargūs su tų vaistų vartojimu. Vartoti tik labai būtiniais, tam tikrų ligų, atvejais.

Reikalas atsidūrė Kongreso komisijose, kur buvo apklausinėjami medicinos specialistai, daktarai ir gamintojai.

U.S. Food and Drug Administration -- FDA įsakė vaistų gamintojams, kad ant vaistų pakavimo būtų pastaba, kad vaistai nebūtų vartojami mažesnių susirgimų atveju, nes gali būti kenksmingi.

Žinoma, galingas vaistų gamybos kompanijas sunku įveikti. Nors vartojimas šių vaistų žymiai sumažėjo, bet gamintojai, kitokiais pavidalais ir mišiniais su kitais vaistais pripildo rinką kaip vidaus taip užsienio.

K. K-lis

traliijoje — 8, Afrikoje — 2 ir nežinoma gyvenama vieta — 6. Lietuviškų parapijų — 96 vien š. Amerikoje. Kituose kraštuose mažiau. Leidinys duoda žinių ir apie lietuvių vienuolių, vienuolių ir vienuoles.

Idomos žinios apie lietuvių pasiskirstymą pasaulyje, kiek atskiruose kontinentuose ir kiekvienoje valstybėje. JAV lietuviai apskaičiuojami pagal Lietuvoje gimusius ir pagal lietuviškai kalbėjusius tėvus. Viso pasaulyje priskaičiuojama iki 5.519.535 lietuviai.

Leidinio statistinė medžiaga surinkta iš oficialių šaltinių: JAV 1960 m. gyventojų surašymo, The Official Catholic Directory 1966 m., iš Lietuvių Enciklopedijos, pagal Kunigų Vienybės surinktus duomenis ir periodinėje spaudoje spausdintus atskirų asmenų apskaičiavimus.

Išleidamas šį leidinį, Jaunimo Žygio Už Tikėjimo Laisvę Komitetas padarė gerą darbą, kuris vienoje vietoje sukaupė daug lietuvių liečiančios medžiagos. Šis leidinys ilgai bus parankus statistinių žinių šaltinis, ir jį paruošė išėivių lietuvių jaunimas. (ag)

WASHINGTON

VEIKLUS WASHINGTONO LIETUVIŲ MOTERŲ KLUBAS

Washingtono Lietuvių Moterų Klubas savo veiklą šį rudenį pradėjo susirinkimu, atsisveikinant su buvusio klubo pirmininke Veronika Aušrotiene išvykusia į užsienį. Jos pareigas perėmė vicepirmininkė Vida Zubkienė. Be to, jį susirinkimą atvykusios narės ir viešnios turėjo progos pamatyti kaip reikia naudoti veido kosmetiką. Veido kosmetikos meną pademonstravo ponija Julija Rutelionienė.

Klubo pirmininkė Vida Zubkienė dalyvavo lapkričio mėn. 12-13 d. Valstybės Departamento suruoštoje konferencijoje atstovaudama Lietuvių Moterų Klubą Federaciją, jos pirmininkei Vinciei Leskaitienei negalėjusiai atvykti į šią, privačią organizacijų atstovams skirtą užsienio politikos apžvalginę konferenciją.

Š. m. gruodžio mėn. 31 dieną, 9:30 v. v. Washingtono Lietuvių Moterų Klubas rengia Naujųjų Metų sutikimą-balių Washington Hilton viešbutyje Chrystal East ir West salėje, Connecticut Ave. ir Colombia Road N.W. Įėjimas su užkandžiais ir gėrimais \$15, studentams \$11. Šokiams gros orkestras. Numatoma meninė programa. Užsiskirti vietas ir atsiųsti pinigų ligi š. m. gruodžio mėn. 15 dienos: Mrs. L. Eurkoos, Woodner Hotel, 3636, 16th St. N.W., Washington, D. C. 20010. Svečiai laukiami ir iš kaimyninių lietuvių kolonijų. (gk)

Skaityk ir platink DIRVĄ

LIETUVOS KANKINIŲ PAMINKLAS šv. Petro Bazilikoje, Romoje kalbės pasauliui ilgus amžius.

Aukodami šiam paminklui palikime atečiai jų kūrėjų tarpe savo ir savųjų vardus.

Laiko liko nedaug, ši progą niekad nepasikartos.

Aukus siųskite: LITHUANIAN MARTYRS' CHAPEL FUND, 2701 W. 68 St., Chicago, Ill. 60629.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYNS MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

• Dr. Stepas ir dr. Giedrė
Matai sveikina visus draugus ir pažįstamus šv. Kalėdų progą.

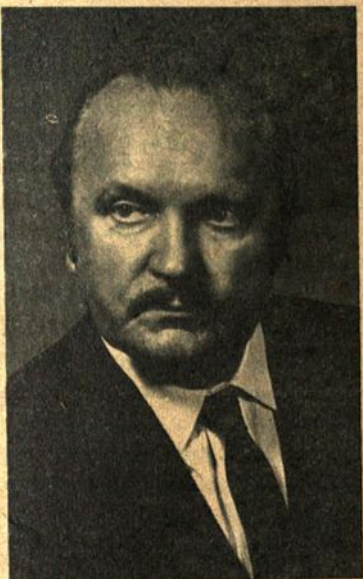
Šiais metais, kaip ir pernai, vietoj kalėdinių kortelių atsiuntė aukų lietuviškai spaudai paremti.

Dirva už auką nuoširdžiai dėkoja.

LIETUVOS STEIGIAMOJO SEIMO MINĖJIMAS

Lietuvos Steigiamojo Seimo 50 metų sukakties minėjimas įvyks Clevelande sekmadienį, š. m. gruodžio mėn. 13 d. šv. Jurgio lietuvių parapijos salėje. Minėjimas prasidės 12 val. Pagrindinę kalbą pasakys Tautos Fondo pirm. prel. Jonas Balkūnas iš New Yorko. Montažą iš pirmojo posėdžio pateiks Z. Peckus. Prieš minėjimą, tuoj po šv. Mišių bus trumpas pranešimas iš VLIKo seimo. Minėjimą rengia ALT Clevelando skyriaus valdyba.

Clevelando ir apylinkių lietuvių visuomenė prašoma atsilankyti.

• Aleksandras Kučiūnas, plataus masto pianistas-muzikas, dirigentas, akompanistas solistams Stasiui Barui ir Jonui Vazneliui koncerte Naujos parapijos

VISI Į LIET. OPEROS SOLISTŲ KONCERTĄ

Programoje: STASYS BARAS, JONAS VAZNELIS, prie piano muz. ALEKSANDRAS KUČIŪNAS.

Gruodžio 12 d., 7 v. v. Naujos parapijos salėje, 18022 Neff Road.

Po programos: vaišės, baras, bufetas ir laimėjimų traukimas.

Bilietai: paštu ar tel. prašome rezervuoti: O. Žilinskienė, 1840 Caronia Dr., Lyndhurst, 44124, tel. 449-1703; Z. Obelenis, 531-3900, H. Stasas, 486-2111; L. Keženis, 481-9141 ar kit. komiteto narius.

Bilietų kasa, salė ir bufetas atidaryta nuo 6 val. vak. Prašome nevėluoti. Koncerto programa pradėsima 7 val. vak. punktualiai.

Maloniai kviečiame visus Clevelando ir apylinkių lietuvius gausiai dalyvauti koncerte. Koncerto pelnas Liet. Religinės šalpos naudai.

KONCERTO RENGIMO KOMITETAS

PATRIOTINĖ RIMTIS ŠV. JONO KATEDROJE

"Šioje aukoje prašoma Dievo malonės jūrinių sielai, įėjus Dievo valia jis dar gyvas, reiškia, Aukščiausios savo malone saugo žmogaus teises."

(Iš š. A. Lietuvių Studentų Sąjungos atsišaukimo)

Čiurlionio ansamblis, pasipuošęs tautiniais rūbais, lėtai žygiavo Clevelando šv. Jono katedros navos viduriu. Ši sekmadienį, gruodžio 6, beveik kiekviena vieta katedroje buvo užimta. Pirmuose suoluose sėdėjo uniformuoti Neringos ir Pilėnų tautų skautės ir skautai. Šv. Mišios buvo skirtos lietuvių jūrinių Simo atminimui.

Š. A. L. Studentų Sąjungos valdyba, kuri šias memorialines pamaldas katedroje organizavo, specialiu atsišaukimu per spaudą ir radiją kreipėsi į įvairių konfesijų amerikiečius, prašydami juos dalyvauti pa-

salėje šį šeštadienį, gruodžio 12 d.

A. Kučiūnas yra žinomas iš veiklos savo srityje Vokietijoje, kur darbavosi vokiečių tarpe ir su lietuvių solistais kaip akompanuotojas, dirigavo lietuvių tremtinių operai "Sevilijos Kirpėjas" ir t.t.

Atvykęs į Chicago 1950 metais, darbuojasi lietuvių ir amerikiečių muzikiniame gyvenime, dirigodamas simfoniniams orkestrams bei akompanuodamas solistams.

maldoje už lietuvių jūrinių kaimynų. Sąjungos valdybos pirmininkas Antanas Kalvaitis ir nariai — Teresė Idzelytė, Teresė Neimanaitė, Vytenis Gatautis, Algis Rukšėnas ir vietinio studentų skyriaus nariai kontaktavo visų tautybių organizacijoms bei jų atstovams.

Tokia specialia proga katedroje aukas rinko Ohio valstybės aukščiausiojo teismo teisėjas T. LoPresti, apskrities kontrolierius Ralph Perk, Tėvynės Garsų radijo vedėjas Juozas Stempuzis ir Tautybių Sąjungos vicepirmininkas Vaclav Hyvnar.

Čiurlionio ansamblis, diriguojamas muz. Alfonso Mikulskio, giedojo tradicines lietuvių giesmes, o Mišias baigė Lietuvos himnu. Čiurlioniečių giesmė buvo stipri ir visus sutelkė gilion patriotinė rimtin. Dageiui riedėjo ašaros, kai katedros skliautuose skambėjo "... Tegul meilė Lietuvos dega mūsų širdyse..."

Po pamaldų katedroje studentų vadovybė susitiko su Amerikos Tautybių Sąjungos pirmininku Ralph Perk, sąjungos gen. sekretorium ir senatoriaus Wm. B. Saxbe spec. asistentu R. Kudukiui bei įvairių tautybių delegacijų nariais — italų, vokiečių, čekų, vengrų, lenkų skautų, ukrainiečių, latvių ir estų. Jie parėškė savo paramą lietuviams ir visi pasiėmė didelį skaičių petičijų rinkti prašams. Petičijos bus įteiktos

JAV prezidentui ir kongresui.

Šios pamaldos vėliau buvo rodomos televizijos žinių programose. (jst)

• SLA 136 kuopos visuotinis narių susirinkimas kviečiamas sekmadienį, gruodžio 13 d., 12 val. 30 min. p. p. Lithuanian Village name, 877 E. 185 St. (Kewanee Ave. kampas).

Mokesčių ir kitus reikalus su įvairiais pareigūnais bus galima atlikti nuo 12 v.

Valdyba turi vilties, kad patogesnėje ir ramesnėje vietoje daugiau narių dalyvaus.

Darby tvarkoje numatoma metinių apyskaitų tikrinimas, kuopos valdybos rinkimai, naujų narių prirašymas, apdraudų didinimas ir kai kurie kiti visiems tiek pat įdomūs klausimai.

Ypatingai laukiami seniai bemaityti nariai.

CLEVELANDO 5 IR 53 SUJUNGŲ BŪRELIŲ NARIAMS RĖMĖJAMS PRANEŠIMAS

Pranešu, kad mes nuo mūsų 5 ir 53 sujungtų būrelių Lietuvių Vasario 16 gimnazijai remti ir šiais metais, kaip ir ankstyvesniais, esame pasiuntę 480 dolerių už 1970 m. paramos nuo 40 narių rėmėjų.

Gimnazijos direktorius V. Natkevičius, prisiųsdamas už gautus pinigus pakvitavimus visuomet prašo perduoti nariams rėmėjams už aukojamus pinigus jo ir gimnazijos gilią padėką. Prašau narių rėmėjų tą padėką priimti.

Lietuvių Vasario 16 gimnazijai šių metų gale sueina 20 metų nuo jos įsisteigimo. Malonu pranešti, kad didesnė mūsų būrelių narių rėmėjų dalis yra nariais rėmėjais nuo būrelių įsisteigimo dienos: 5 būrelis — 1952 m., 53 būrelis — 1953 m. Nuo mūsų būrelių parama gimnazijai bus tęsiama ir 1971 metais. Dėkoju nariams rėmėjams už glaudų bendradarbiavimą.

5 ir 53 būrelių vadovas
Steponas Nasvytis

ANGLŲ KALBOS PAMOKOS

East Clevelando Shaw High mokykloje atidaroma anglų kalbos klasė, užsieny gimusiems, kuri veiks antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 6:30 iki 9 v. v. Mokykla yra 15320 Euclid Ave. Pamokos be mokesčio. Knygos ir medžiaga bus duodamos iš E. Clevelando viešųjų mokyklų.

Ši klasė atidaroma užsieniečiams išmokyti anglų kalbos. Bus mokama kalbėti, rašyti ir skaityti. Norintieji įstoti telefonuokit 451-1750 tarp 8 val. ryto ir 4 val. vak.

• Arenoje šį ketvirtadienį, gruodžio 10 d., 8 v. v. wrestling ketveriukės imtynės: amerikiečių čempionas The Sheik ir milžinas Ernie Ladd prieš Dick (Buldogą) Brower ir Luis Martinez. Bilietai nuo 4 iki 2 dol. gaunami Arenoje, 3717 Euclid Ave.

SPORTO KLUBUI ŽAIBUI — 20 METŲ

Clevelando LSK Žaibo XX-čio minėjimas-banketas įvyks 1971 m. vasario 6 d., šv. Jurgio parapijos salėje. Sporto klubas Žaibas įsteigtas 1950 m. Vytauto Janušio, Henriko Johansono ir kitų sporto entuziastų iniciatyva. Per 20 metų per klubo eiles perėjo apie 600 sportuojančio jaunimo. Dabartinis metu klubo eilėse yra virš 100 narių, iš kurių daugiau negu 2/3 sudaro nepilnamečiai.

Šį rudenį klubo vadovybė pasipildė 6-šiais nariais iš tėvų-rėmėjų. Š. m. lapkričio 9 d. klubo taryba pasiskirstė pareigomis sekančiai: Rytas K. Babickas — pirmininkas, Vladas Čyvas ir Algirdas Bielskus — vicepirmininkai, Kazimieras Marcinkevičius — įždininkas, Nijolė Maželienė — išdo sekretorė, Vida Čyvaite — sekretorė, Vytautas Giedraitis, Algis Kijauskas, Vytautas Staškevičius, Algirdas Garlauskas, Romas Budrys, Kastytis Giedraitis, Algis Motiejūnas, Leonardas Kedys, Mindaugas Leknickas ir Vincas Gelgotas — nariai.

SPORTININKŲ DEMESIUI!

LSK Žaibas pradėjo savo žiemos sezono veiklą pilnu tempu. Dabar yra pats laikas įsijungti į klubo eiles naujiems sportininkams, kadangi įvairių grupių treniruotės dar tik prasidėjo. Aiškesniam vaizdui, žemiau duodame treniruočių tvarkaraštį:

Tinklinis visoms amžiaus grupėms — antradieniais 7-10 val. vakaro, Myron T. Herrick Jr. High School, 5407 McBride Ave., Cleveland, Ohio.

Tinklinis mergaitėms 9-14 m. — trečiadieniais 7-9 val. vak., O.L.P.H. (Naujos parapijos) salėje.

Krepšinis jaunučiams 9-14 m. — šeštadieniais 5—6:30 val.; jauniams (15-19 m.) 6:30-8:00 PM — St. Clair Recreation salėje, 6250 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Vyrų ir moterų tinklinio ir vyrų krepšinio reprezentacinių komandų treniruotės vyksta atskirais laikais, pagal specialius nurodymus ir į virš minėtą planą neįeina.

Yra numatoma vykdyti papildomas treniruotes sekmadieniais, St. Clair Recreation Center.

Norintieji įsijungti, prašomi kreiptis į klubo sekre-

torę Vidą Čyvaite, tel. 486-3228. Norintieji gauti smulkesnių informacijų paskirų sporto šakų reikalais, prašomi kreiptis sekančiai: jaunučių krepšinio — Algis Kijauskas 486-9670; jaunių krepšinio — Kastytis Giedraitis 944-6835; vyrų krepšinio — Leonardas Kedys 531-4608; berniukų ir mergaičių tinklinio — Rita Čyvaite 486-3228; vyrų ir moterų tinklinio — Rytas Babickas 731-0283; slidinėjimo — Algirdas Garlauskas 486-6987; stalo teniso — dr. Algirdas Nasvytis 721-4181.

PABALTIEČIŲ PLAUKIMO PIRMĖNYBĖS

Š. m. gruodžio 12 d. Toronte įvyks 1970 m. š. Amerikos Pabaltiečių ir Lietuvių Plaukymo Pirmenybės, kurias rengia Toronto Estų Sporto Klubas "Kalev". Varžybos vyks vyrų, moterų, jaunių ir mergaičių B 13-14 m.) ir jaunių bei mergaičių C (žemiau 13 m.) klasėse. Varžybų programa apima visas pagrindines rungtis.

Rungtynės vyks University Settlement House Indoor Pool, 24 Grange Rd., Toronto, Ont. Pradžią 12 val. Lietuvių plaukikai registruojasi per savo sporto klubus. Klubams nepriklausą, pavieniai plaukikai registruojasi ir informacijas gauna pas ŠALFAS S-gos plaukymo vadovą Stasį Kėkštą, 47 St. George Rd., Islington, Ont., Canada, Tel. (416) 233-1372. Registracijos terminas — gruodžio 7 d.

Clevelandiečiai plaukikai, suinteresuoti šiomis varžybomis, prašomi kreiptis į Algirdą Bielskų 944-3390 arba Vidą Čyvaite 486-3228.

• Vytenis Čiurlionis, ŠALFAS S-gos Slidinėjimo sekcijos vadovas, pakvietė Algį Garlauską slidinėjimo sekcijos komitetan nariu.

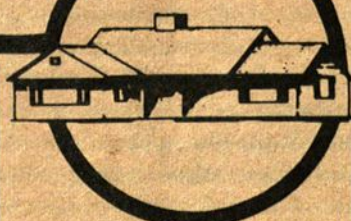
• ŠALFAS S-gos metinis suvažiavimas šaukiamas 1971 m. sausio mėn. 23-24 d.d. Detroit. Bus prarastas simpoziumas, tema: "Fizinis auklėjimas ir sportas kaip auklėjimo programos dalis, bendruomenės, švietimo ir ŠALFAS S-gos požiūriu".

Suvažiavime ir simpoziume kviečiami dalyvauti organizacijų, liuanistinių mokyklų, lietuvių spaudos atstovai ir visi, kurie domisi lietuvių sportiniu judėjimu Šiaurės Amerikos kontinente.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS

Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE
Cleveland, O.

5 1/4% CERTIFICATE OF DEPOSIT
\$5,000 minimum — 6 months maturity
5 1/4% CERTIFICATE OF DEPOSIT
\$5,000 minimum — 1 year maturity
6% CERTIFICATE OF DEPOSIT
\$10,000 minimum — 2 year maturity

Jūs džiaugsitės gyvenimu daugiau su State Savings MĖNESINIŲ ČEKIU

Mes siūsiame Jums čekį sekančią mėnesį — ir kiekvieną mėnesį — kol jūs pasakysite mums sustoti!

Tik investuokite \$1,000 ar daugiau į State Savings taupymo sertifikatus — Jūs uždirbsite milžinišką 5.25% per metus, išmokamus Jums (ar kam kitam nurodymėte) su MĖNESINIŲ ČEKIU.

Skambinkit ar ateikit pilnom smulkmenom nemokamo pataravimo!

State Savings
AND LOAN COMPANY

4065 Mayfield Rd., South Euclid
11623 Buckeye Rd., Cleveland
30500 Lake Shore Boulevard, Willowick

M A L E

Structural Steel TEMPLATE MAKER FITTER

EXPERIENCED ONLY
Steady work for qualified men.
Day and night shift.
Excellent company paid fringe benefits.

KILROY STRUCTURAL STEEL CO.
8500 UNION AVE.
Cleveland, Ohio
216 — 883-2000

(89-91)

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

AMERIKOS LIETUVIŲ PILIEČIŲ KLUBAS

6835 Superior Ave. Telef. 391-1143
Cleveland, Ohio

Kviečia visus tapti klubo nariais.

Palaikydami Klubą — kartu paremsime Clevelando lietuvių organizacijas.

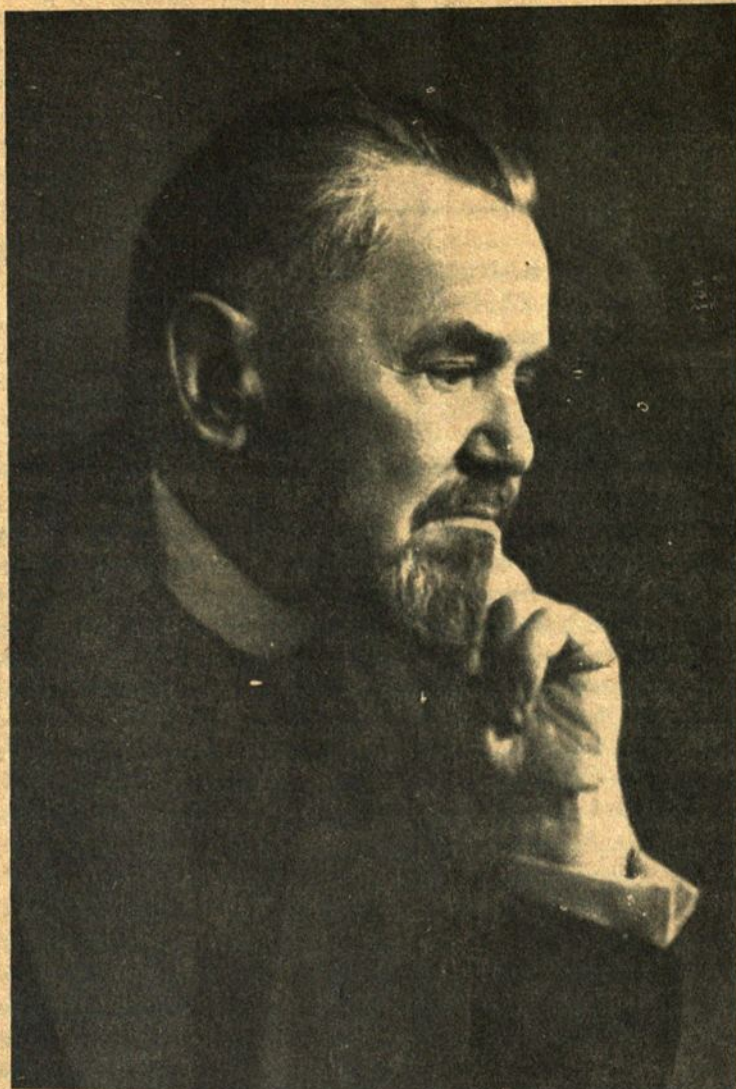
Penktadieniais galima vaišintis bulviniais blynais, dešromis, virtiniais ir kepta žuvimi. Kitomis dienomis įvairūs kiti valgiai.

Visi susitinkame Lietuvių Klube!

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

MIRĖ PREL. M. KRUPAVIČIUS

A. A. Prelatas Mykolas Krupavičius

Chicagoje po ilgos ligos gruodžio 4 d. mirė prelatas Mykolas Krupavičius, sulaukęs 85 metų amžiaus. Laidojamas trečiądienį, gruodžio 9 d.

Velionis prel. M. Krupavičius buvo Lietuvos Steigiamojo ir trijų seimų narys, krikščionių demokratų partijos lyderis, žemės ūkio ministeris, pravedęs Lietuvoje žemės reformą, kuri aprūpino žemę tūkstančius bežemių ir mažžemių.

Nacių okupacijos metu prel. M. Krupavičius drauge su buv. prezidentu Grinium ir buv. ministru Aleksa naciui pareiškė protestą dėl Lietuvos gyventojų, ypač žydų ir lenkų, žudymo ir persekiojimo. Už tai jis buvo nacių suimtas ir kalintas Vokietijoje. Pokario metais jis dirbo Lietuvos vadavimo darbą VLIKo vadovybėje ir yra prisidėjęs prie Pasaulio Lietuvių Bendruomenės organizavimo.

Amerikoje prel. M. Krupavičius išgyveno 10 metų.

• Lietuvos Atsiminimų radijo 30 metų veiklos sukačiai paminėti, lapkričio 15 d. p. Stukų namuose įvyko susirinkimas, New Jersey lietuvių organizacijų ir pavienių veikėjų. Dalyvavo apie 50 asmenų. Prof. J. Stukas pasveikino susirinkusius ir paprašė Antaną Rugį būti susirinkimo pir-

mininku, o Kazį Jankūną sekretorium.

A. Rugis supažindino su kilusia mintim paminėti Lietuvos Atsiminimų radijo 30 metų sukaktį ir pagerbti jos vedėją prof. Jokūbą Stuką.

Susirinkimui nuoširdžiai pritarus, buvo išrinktas Komitetas: pirm. A. Rugis, Val. Melinis, A. Gudonis, K. Jankūnas ir J. Vėblaitis.

Nutarta daryti du atskiri parengimai: banketą, Newarko lietuvių parapijos salėje ir kiek vėliau koncertą Elizabetho lietuvių Laisvės salėje.

Susirinkimą baigus, Loreta Stukienė paprašė visus dalyvius prie kavutės ir lietuviškai paruoštų užkandžių ir krupniko. Beveik visi dalyviai pirmu kartu turėjo progos dalyvauti ir apžiūrėti p.p. Stukų naujus namus į kuriuos p.p. Stukai dar visai neseniai persikėlė gyventi. (ast)

• Karolis Cicėnas, gyv. Hot Springs, Ark., prašo pasveikinti p. Tijūną už jo puikų straipsnį Dirvoje (nr. 86) "Lietuvos kopyčios atgarsiai".

PHILADELPHIA

MOTERŲ KLUBAS

Philadelphia lietuvių moterys, susiburios į mo-

POLITINIŲ PABĖGĖLIŲ BRAZINSKŲ BYLA TURKIJOSJE

Kaip žinoma iš pasaulinės spaudos, spalio 15 dieną lietuvis Pranas Brazinskas, skrisdamas su savo 15 metų sūnum Algirdu sovietų lėktuvu iš Batumo į Suchumą, priverstė pilotą pakeisti kryptį ir nusileisti Turkijoje. Pilotui iš karto išsisiūbavus lėktuvą, kad Brazinskas pargriūtų, pastarojo revolveris iššovė. Lėktuvo palydovė buvo tokiu būdu atsitiktinai užmušta, o pilotas ir vienas patarnautojas sužeisti.

Lėktuvui nusileidus turkų teritorijoje, Brazinskas paprašė politinio aziliaus, prieglaudos Turkijoje. Sovietų vyriausybė pateikė Turkijos vyriausybei reikalavimą pabėgėlius -- tai gi ir nepilnametį Algirdą -- išduoti. Turkų teismas dvejose instancijose nutarė, kad Brazinskus išduoti nėra pagrindo. Sovietai savo reikalavimą pakartojo.

Šie įvykiai, sukėlę užsienio lietuvių ir svetimųjų tarpe susirūpinimą, kad pabėgėliai būtų apsaugoti nuo sovietų keršto, yra reikšmingi tarptautinės teisės ir žmoniškumo principų atžvilgiu. Jie liečia politinio aziliaus ir ekstradicijos problemas.

Aziliaus, t.y., prieglaudos teisė yra valstybės teisė priimti savo teritorijoje svetimą pilietį, kuris yra kitos valstybės traukiamas atsakomybėn ar jau nubautas arba šiaip persekiojamas. Civilizuotos valstybės suteikia azilių politiniams pabė-

terų klubą, aktyviai reagavo į Brazinskų vadavimo bylą. Klubų valdyba, vadovaujama J. Augaitytės, pasiuntė 50 dol. auką Tautos Fondui Brazinskų gelbėjimui. Be to, klubo vardu, pasiuntė telegramą Turkijos prezidentui. Taip pat, pavienės klubo narės ir jų artimieji išsiuntė daugybę tokių telegramų.

Lapkričio 15 d. klubas sudarė progą gražiai praleisti sekmadienio popietę. Klubo narė Snieguolė Jurskytė pasidalino įspūdžiais, jos vasaros metu, darytos kelionės po Azijos kraštus. Ji aplankė Japoniją, Taivan, Hong-Kong ir Tailand. Kelionės įspūdžiai buvo pademonstruoti skaidrėmis.

Visus, gana gausiai susirinkusius, moterys pavaišino skaniais pyragaičiais ir kavute. (nm)

M A L E

WANTED AT ONCE
JOURNEYMAN
OR
1ST CLASS SKILLED
DIE CAST DIE MAKERS
&
PLASTIC MOLD MAKERS
Steady work. High wages. Good working conditions. Pension program & many other benefits.
Apply or send resume of your experience, qualifications & salary history to
TRACER TOOL & DIE CO.
3800 Buchanan S.W.
Grand Rapids, Mich. 49508
(91-1)

ILGAI IŠLIEKANTI IR ATMINTINA DOVANA KALĖDOM ENCYCLOPEDIA LITUANICA

361 W. BROADWAY, SO. BOSTON, MASS. 02127, TEL.: (617) 268-7730, VAKARE — 282-2759

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS
SĄJUNGOS BOSTONO SKYRIUS
KAIP KAS MET TAIP IR SIEMET RENGIA

NAUJŲJŲ 1971 METŲ SUTIKIMĄ

SAVUOSE NAMUOSE,
484 E 4th ST., SO. BOSTONE, MASS.

PRADŽIA 9 VAL. VAKARO.

Maloniai kviečiame dalyvauti. Staliukus užsakyti iki gruodžio 26 d. pas Vytautą Izbicką telef. 326-7442 ir Antaną Vilėniškį telef. 282-4093.

ALT S-GOS BOSTONO SKYRIAUS
VALDYBA

mėtina Turkijos teisingumo garbei, kad sovietai tebedaro didelį spaudimą į Turkiją pabėgėliams išgauti ir atiduoti sovietų teismams, kurie, kaip žinoma, neteikia jokių teisingumo vykdymo garantijų, nes tėra komunistų partijos bei sovietų vyriausybės politikos įrankiai.

S. Lozoraitis

nimo centre. Dail. Augiaus kūriniai bus demonstruojami ekrane, bus pristatyta naujai išleista knyga "Pupos Pasaka" ir skaidrių albumas "Žemaičių vestuvės". Paskaitą skaitys kun. V. Bagdonavičius, meninę dalį išpildys aktorai Leonas Barauskas ir Elena Blandytė, programą praves rašytojas Česlovas Grincevičius.

AUKOS DIRVAI

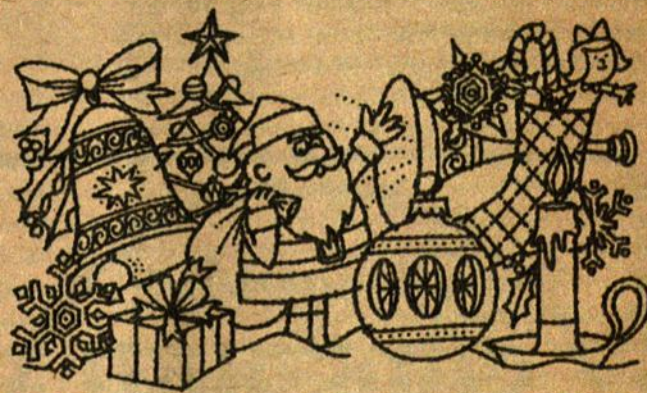
Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis aukojo šie Dirvos skaitytojai:

CHICAGO

• K. S. Karpus šių metų pabaigoje svečiuosis ALTS vietos skyriuje ir ta proga šio skyriaus nariams bei jų svečiams parodys filmą — Prezidento A. Smetonos atvykimą į JAV ir kt. Susirinkimas, kuriame bus šios filmos rodomos, kaip informacija. O. Biežienė, bus Lietuvių Tautinių Namų būstinėje, 7108 So. Rockwell Ave., gruodžio 20 d., 4 val. p. p.

• Pauliaus Augiaus dešimties metų mirties minėjimą ruošia Lietuvių Fondo Archyvas gruodžio 13 d., sekmadienį, 3 val. p. p. Jau-

J. Šostakas, Detroit 3.00
H. Gontar, St. Louis 2.00
I. Medziukas, L.A. 2.00
E. Modestas, Chicago ... 2.00
A. Žilinskas, Mississauga 7.00
Amer. Lithuanian Club
Santa Monica 10.00
J. Žemaitis, Geneva 2.00
A. Elijošius, Rexdale 2.00
R. Tamulionis, Detroit .. 2.00
J. Dundulis, E. Chicago .. 2.00
J. Žukas, Brooklyn 2.00
Z. Kalinauskas, Elizabeth 1.00
A. Logucki, Inglewood 3.00
J. Augaitis, Detroit 2.00
T. Stankūnas, Boston 2.00
D. Liepas, Cicero 4.00
V. Tamošiūnas, Detroit 10.00

GERIAUSIA DOVANA KALĖDOMS ŠIOS VILTIES IŠLEISTOS KNYGOS!

S. Rūkienė. GRĮZIMAS Į LAISVĘ. Sibiro tremtinės atsiminimai. Kietais viršeliais. 526 psl. \$6.00
J. Gliuda. AGONIJA. Romanas iš Lietuvos respublikos žlugimo. 408 psl. \$5.00
R. Spalis. REZISTENCIJA. Romanas iš pirmosios sovietų okupacijos Lietuvoje. 430 psl. Kietais virš. \$6.00
Giovannino Guareschi. DRAUGAS DON CAMILLO. Įdomi satyra iš gyvenimo Sovietijoje. 216 psl. \$3.00

DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol. ir prašau atsiųsti man:

egz. GRĮZIMAS Į LAISVĘ \$.....

egz. AGONIJA \$.....

egz. REZISTENCIJA \$.....

egz. DRAUGAS DON CAMILLO \$.....

Mano adresas:
(pavarde ir vardas)

(namo numeris ir gatvė)

(miestas ir valstybė, zip Nr.)

Mirus

A + A

M. LADAVIČIENEI,

Jos dukrai HALINAI MONTVILIE-
NEI, sesutėms: p. J. MAURUKIENEI,
p. E. MLERIENEI, p. F. DUBRAUS-
KIENEI ir jų šeimoms bei artimiesiems
reiškiame nuoširdžią užuojautą

Pranė Balandienė su šeima
Detroite